

Rapport Survey om medborgerskab blandt unge

**Københavns Kommune
Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen (BIF)**

November 2015

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	3
2. Resumé af resultater	6
3. Diskrimination	9
4. Anerkendelse af demokratiske værdier og politiske forhold	20
5. Ligestilling	27
6. Frihed og selvbestemmelse	29
7. Andre sociale forhold	37
8. Metode.....	39

1. Indledning

Medborgerskabsundersøgelsen blandt unge borgere i 2015 er foretaget af Moos-Bjerre og Lange (MBLA) for Københavns Kommune i samarbejde med Danmarks Statistik (DST). Undersøgelsen fungerer som opfølgning på tidligere undersøgelser i Københavns Kommune vedrørende integration og medborgerskab.

Undersøgelsen er gennemført i oktober 2015 blandt 18-29-årige bosat i Københavns Kommune. Undersøgelsen omfatter svar fra 2.366 borgere svarende til en svarprocent på 46 %. I undersøgelsen indgår følgende antal besvarelser for hver gruppe:

- 719 borgere med dansk oprindelse
- 645 borgere med anden vestlig oprindelse
- 1.002 borgere med ikke-vestlig oprindelse

Det har været vigtigt at sikre den bedst mulige repræsentation og herunder sikre, at der ikke er borgere, der oplever sig begrænsede eller udelukkede på grund af sprogvanskeligheder. Der har derfor været mulighed for at deltage i undersøgelsen på i alt otte forskellige sprog: dansk, engelsk, arabisk, somali, tyrkisk, farsi/persisk, serbokroatisk og urdu.

Tidligere medborgerskabs- og integrationsundersøgelser på landsplan og i Københavns Kommune indikerer, at der er værdimæssige forskelle mellem personer med dansk oprindelse og ikke-vestlig oprindelse. Det indebærer, at der med den stigende indvandring fra ikke-vestlige lande sker en stigning i det danske samfunds værdimæssige forskellighed.

Indikatorer, der afdækkes i medborgerskabsundersøgelsen 2015

Med Integrationsaftalen 2015-2016 har Beskæftigelses- og Integrationsudvalget besluttet, at der skal gennemføres en survey om medborgerskab til belysning af status for syv vedtagne indikatorer.

Under hver indikator har Beskæftigelses- og Integrationsudvalget besluttet en række underspørgsmål. Spørgsmålene til den første indikator om demokratiske værdier stammer fra undersøgelsen fra år 2007 om etniske gruppers værdier fra "Tænketanken om udfordringer for integrationsindsatsen i Danmark". Lignende spørgsmål anvendes i "Den europæiske værdiundersøgelse" (The European Values Survey), som har været gennemført i en lang række europæiske lande siden 1981. Spørgsmålene til indikator 2-6 stammer fra de årlige medborgerskabsundersøgelser, som ligger bag det nationale integrationsbarometer under Ministeriet for Børn, Ligestilling, Integration og Sociale Forhold. Den syvende og sidste indikator om diskrimination kommer fra København Kommunes Inklusionsundersøgelses fra 2013.

Herunder ses de 7 indikatorer:

- Indikator 1: Andelen af 18-29-årige indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, som anerkender grundlæggende demokratiske værdier.
- Indikator 2: Andelen af 18-29-årige indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der får begrænset deres frihed og selvbestemmelse af deres familie med hensyn til valg af kæreste eller ægtefælle.
- Indikator 3: Andelen af 18-29-årige indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der får begrænset deres frihed og selvbestemmelse af deres familie med hensyn til valg af uddannelse og venner.
- Indikator 4: Andelen af 18-29-årige indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der ikke tilslutter sig ligestilling mellem kønnene.
- Indikator 5: Andelen af 18-29-årige indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der er medlem af en forening.
- Indikator 6: Andelen af 18-29-årige indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse, der oplever, at personer med indvandrerbaggrund bliver anerkendt for deres indsats.
- Indikator 7: Andelen af 18-29-årige borgere, der oplever diskrimination.

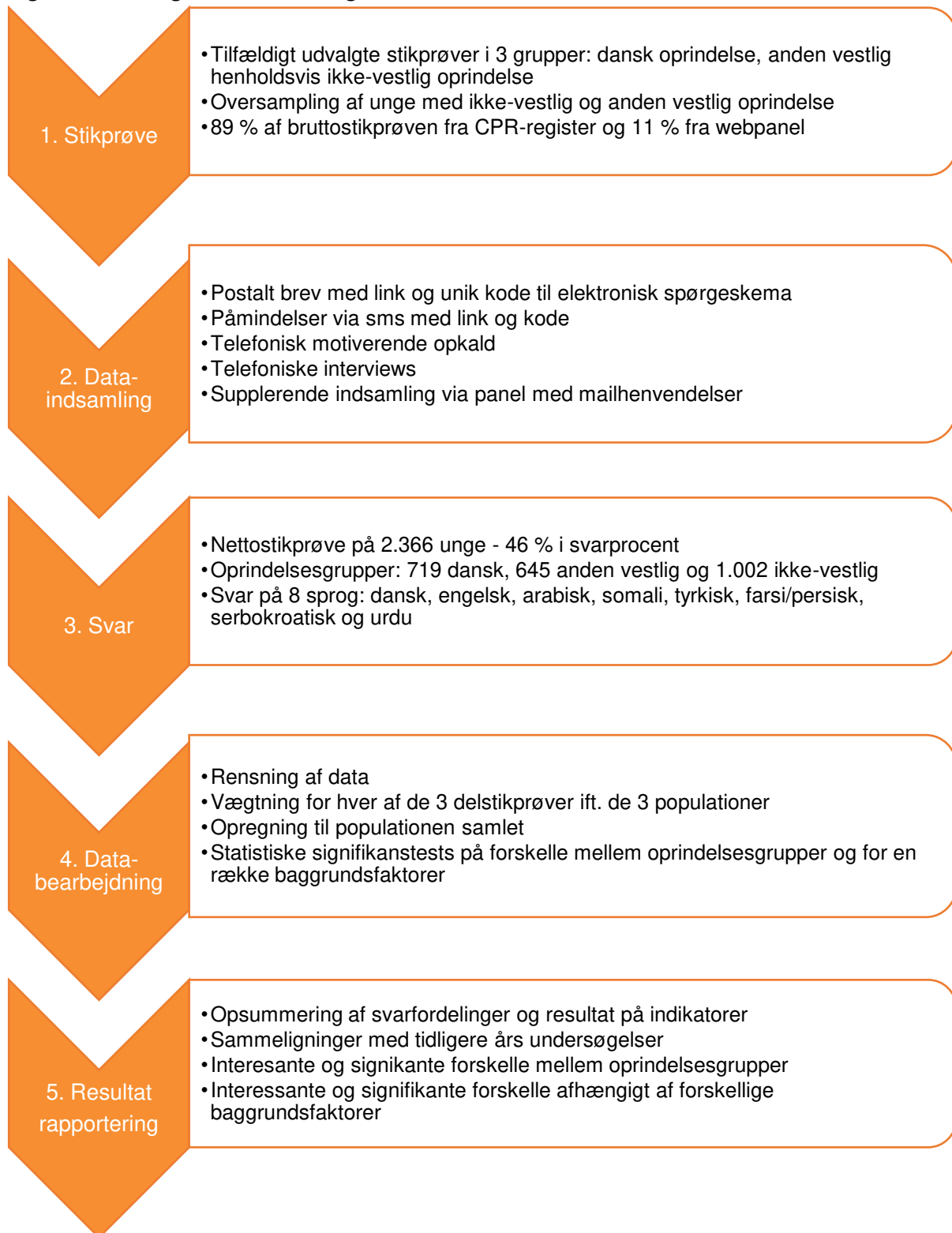
Udvalget har desuden med Integrationspolitik 2015-18 den 26. marts 2015 sat et mål om, at antallet af radikaliserede københavnere, som ønsker, at dansk lovgivning entydigt skal baseres på sharia lovgivning, skal falde. Spørgsmålet om sharia er tilføjet til survey om medborgerskab blandt unge københavnere, som den ottende og sidste indikator.

- Indikator 8: Andelen af 18-29-årige borgere, som ønsker at dansk lovgivning entydigt skal baseres på sharia lovgivning.

Overblik over medborgerskabsundersøgelse 2015

Det samlede undersøgelsesforløb er sammenfattet i nedenstående Figur.

Figur 1: Oversigt over undersøgelsens faser

2. Resumé af resultater

Resultaterne baserer sig på en større spørgeskemaundersøgelse blandt borgere bosiddende i Københavns Kommune i alderen 18-29 år. Der er tale om en stikprøveundersøgelse blandt tilfældigt udvalgte personer inden for tre delpopulationer: borgere med dansk oprindelse, borgere med anden vestlig oprindelse samt borgere med ikke-vestlig oprindelse. Dataindsamlingen er foretaget i oktober 2015, og der er indkommet i alt 2.366 besvarelser svarende til en svarprocent på 46 %. Der indgår 719 borgere med dansk oprindelse, 645 borgere med anden vestlig oprindelse og 1.002 borgere med ikke-vestlig oprindelse.

I denne sammenfatning såvel som i de underliggende hovedafsnit er forskelle mellem oprindelsesgrupper, køn, alder m.m. kun omtalt, hvis de er fundet både interessante og statistisk signifikante. Hvert punkt under indikatorerne udgør svaret på et underspørgsmål, som Beskæftigelses- og Integrationsudvalget har besluttet at medtage i undersøgelsen. Rapporten og resumeet herunder er bygget op således, at de såvidt muligt følger den samme opbygning, som blev brugt i Københavns kommunes Inklusionsundersøgelse fra 2013.

Diskrimination (indikator 7):

1. **24 % af borgerne har følt sig diskrimineret inden for det seneste år.** Mere end dobbelt så mange borgere med ikke-vestlig oprindelse oplever sig diskrimineret sammenlignet med borgere med dansk oprindelse. Blandt borgere med ikke-vestlig oprindelse er der en tendens til, at jo længere tid man har været i Danmark, desto større er sandsynligheden for, at man har oplevet diskrimination. Samtidig oplever kvinder oftere end mænd at blive diskrimineret.
2. **Dem, der har oplevet diskrimination, har typisk oplevet det flere gange.** 83 % af de diskriminerede har oplevet diskrimination to eller flere gange inden for det sidste år.
3. **Den mest almindelig diskriminationsgrund er køn,** som 42 % af de diskriminerede angiver. Mere end dobbelt så mange kvinder end mænd har følt sig diskrimineret på baggrund af deres køn. Til gengæld oplever væsentlig flere mænd end kvinder, at de er blevet diskrimineret på baggrund af deres etnicitet. Indvandrergrupperne oplever sig i langt højere grad diskrimineret for deres etnicitet. Det gælder for 72 % af borgere med ikke-vestlig oprindelse og 62 % af borgere med anden vestlig oprindelse. For ikke-vestlige borgere spiller religion også en stor rolle som diskriminationsgrund.
4. **Af de diskriminerede har 50 % oplevet diskrimination i nattelivet, 30 % i offentlig transport og 30 % på arbejdspladsen.** For borgere med ikke-vestlig baggrund er det især i offentlige transportmidler, man oplever sig diskrimineret. Kvinder føler sig oftere end mænd diskriminerede på arbejdspladsen. Blandt borgere af ikke-vestlig oprindelse er der stor forskel i forhold til diskrimination i nattelivet, hvor mere end dobbelt så mange mænd som kvinder har oplevet sig udsat for diskrimination.
5. **Det er især at blive ignoreret/bevidst overset (49 %), tilråb (38 %), ringere betjening end andre (34 %) samt chikane (32 %),** der udgør de mest almindelige former for diskrimination. Indvandrergrupperne skiller sig ud ved, at flere har oplevet de forskellige diskriminationsformer. Især har flere af disse oplevet sig ignoreret/bevidst overset og ringere betjent. Kvinder oplever oftere end mænd diskrimination i form af tilråb. Mænd oplever sig derimod oftere end kvinder diskrimineret ved at blive ignoreret/overset og ved at

modtage ringere betjening end andre.

6. **3,5 % af dem, der har oplevet diskrimination, har foretaget politianmeldelse.** Meget få har kontaktet eller foretaget registrering hos en retshjælpsorganisation, interesseorganisation, Borgerrådgiveren, en fagforening, Ligebehandlingsnævnet eller Institut for Menneskerettigheder.
7. **6 ud af 10 borgere oplever, at der generelt forekommer diskrimination i byen.** Denne opfattelse går på tværs af oprindelsesgrupperne. Det gælder for flere kvinder end mænd. Blandt borgere af ikke-vestlig oprindelse er der tendens til, at den oplevede grad af diskrimination i København er større, desto længere borgeren har opholdt sig i Danmark.

Anerkendelse af demokratiske værdier og politiske forhold (indikator 1):

8. **93 % bakker op om det demokratisk politiske system.** Ikke-vestlige borgere i lidt mindre grad end borgere med dansk oprindelse.
9. **Kun 4 % ønsker militært styre.** Holdningen er mere udbredt blandt begge indvandrergrupperne.
10. **46 % finder det positivt med en styreform, hvor eksperter styrer landet.**
11. **16 % finder det positivt med en styreform, hvor en stærk leder styrer landet uden bekymring for valg eller folketing.** En stærk leder nyder opbakning fra flere i gruppen af andre vestlige borgere (27 %) samt ikke-vestlige borgere (26 %).
12. Blandt borgere af ikke-vestlig oprindelse falder opbakningen til styringsformer som en stærk leder, eksperter eller militær i takt med, at man har opholdt sig i landet i længere tid.
13. **76 % af borgerne mener, at præster og religiøse ledere ikke skal påvirke regeringsbeslutninger, og 72 % mener, at præster og religiøse ledere ikke skal påvirke folks stemmeafgivning.**
14. 4 % mener, at det ville være bedre for Danmark, hvis der var flere mennesker med stærk religiøs tro i offentlige stillinger, og 4 % mener, at politikere, der ikke er religiøse, er uegnede til at bestride offentlige stillinger.
15. Jo længere man som ung med ikke-vestlig baggrund har opholdt sig i Danmark, desto mere sekulært besvarer man spørgsmålene om indflydelse fra religion og religiøse ledere.

Sharia (indikator 8)

16. **1 % ønsker, at dansk lovgivning baseres entydigt på sharialovgivning.** Blandt borgere med ikke-vestlig oprindelse svarer: 3 % "ja", 73 % "nej" og 24 % "ved ikke".

Ligestilling (indikator 4):

17. **97 % mener, at mænd og kvinder skal have samme mulighed for at have et arbejde.**
18. **96 % mener, at mænd og kvinder skal have samme mulighed for at arve.**
19. **95 % mener, at mænd og kvinder skal have samme mulighed for at få forældremyndighed over fælles børn efter en skilsmisse.**
20. **96 % mener, at mænd og kvinder skal have samme mulighed for at blive skilt.**

21. Borgere af ikke-vestlig oprindelse, der har opholdt sig i Danmark i længere tid, har holdninger, der ligger tættere op af holdningerne hos borgere af dansk oprindelse.

Homoseksualitet:

22. **93 % mener, at homoseksuelle skal have lov til at dyrke deres seksualitet. Blandt borgere med ikke-vestlig oprindelse er andelen væsentlig mindre (69 %).**

Frihed og selvbestemmelse (indikator 3):

23. **96 % oplever frit at kunne vælge uddannelse.**

24. **96 % oplever frit at kunne vælge venner.**

25. 10 % af borgerne er gift. Væsentlig flere ikke-vestlige borgere er gift (27 %).

26. **95 % af de gifte måtte have en kæreste, før de blev gift.** For borgere med ikke-vestlig baggrund gælder det kun 67 %.

27. **93 % af de gifte oplever at have fået lov af familien til frit at vælge ægtefælle.** 98 % er *ikke* blevet gift med ægtefælle imod deres vilje.

28. Når der ses nærmere på flertallet af borgere, der ikke er gift, viser det sig, at **94 % må have en kæreste.** For borgere med ikke-vestlig baggrund er andelen dog noget lavere (78 %), og det er det også for borgere med anden vestlig baggrund (83 %).

29. **98 % af de ugifte forventer i høj eller nogen grad frit at kunne vælge, hvem de gifter sig med.** Lidt færre med ikke-vestlig baggrund har denne forventning. Tilsvarende gælder det, at kun ganske få borgere forventer, at familien vælger ægtefælle mod deres vilje.

30. **95 % af de ugifte borgere må bo for sig selv som ugifte.** Færre med ikke-vestlig baggrund (79 %) må bo for sig selv som ugifte.

31. **92 % må bo med en person af det modsatte køn, før de bliver gift.** Det gælder væsentlig færre med ikke-vestlig baggrund (58 %).

Foreningsmedlemsskab (indikator 5):

32. **64 % er medlem af en forening.** Blandt andre vestlige og ikke-vestlige grupper er andelen 46 % henholdsvis 48 %.

Generel anerkendelse (indikator 6):

33. **Knap en tredjedel af borgerne oplever, at andre i Danmark anerkender den indsats, mennesker med indvandrerbaggrund yder i samfundet.** Borgere med anden oprindelse end dansk oplever i højere grad end borgere med dansk oprindelse dette. Hos borgere med anden vestlig baggrund er det 47 %, og for borgere med ikke-vestlig oprindelse er det 48 %.

3. Diskrimination

Som et vigtigt og større undersøgelsesmæssigt tema i medborgerskabsundersøgelserne indgår en afdækning af borgernes oplevelse af diskrimination. Temaet udgør indikator 7.

I det følgende afdækkes emnet nærmere blandt dem, der inden for det seneste år har følt sig diskriminerede:

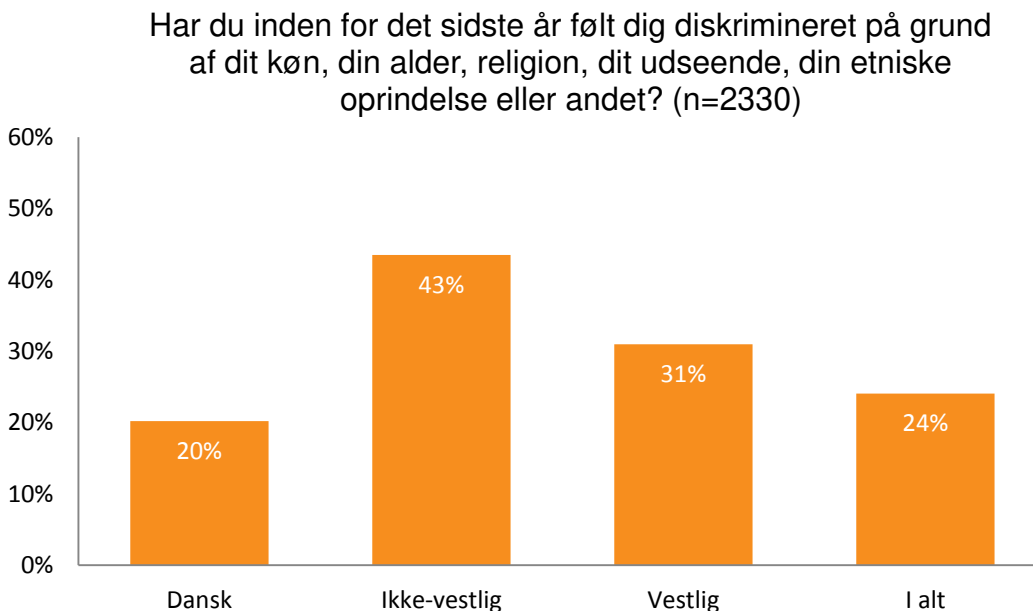
- Omfang og hyppighed: om han/hun har følt sig diskrimineret inden for det seneste år (Figur 2), samt hvor ofte man har følt sig diskrimineret (Figur 3)
- Diskriminationsgrunde: på hvilken baggrund man er blevet diskrimineret (Figur 4)
- Steder og situationer: hvor man er blevet diskrimineret (Figur 5)
- Diskriminationsformer: hvordan man er blevet diskrimineret (Figur 6)
- Anmeldelser og registrering: i hvilken udstrækning man har anmeldt en eller flere diskriminationshændelser til politiet (Figur 7)

Omfang og hyppighed af diskrimination

Som første element i vurderingen af indikator 7 er der stillet spørgsmål til, hvorvidt man inden for det seneste år har oplevet diskrimination på grund af køn, alder, religion, udseende, etnicitet eller andet.

Figur 2 viser andelen af borgere, der inden for det seneste år har følt sig diskriminerede.

Figur 2: Andel der har oplevet sig diskrimineret fordelt på oprindelsesgrupper

Det fremgår, at 24 % af borgerne har følt sig diskriminerede. Der er væsentlige forskelle

oprindelsesgrupperne imellem. Blandt borgere med dansk oprindelse gælder det for 20 %, for borgere med anden vestlig baggrund gælder det samme for 31 %, og for borgere med ikke-vestlig oprindelse er det 43 %. Mere end dobbelt så mange ikke-vestlige borgere som danske borgere føler sig således diskrimineret.

Forskellene mellem personer med dansk oprindelse og ikke-vestlig oprindelse er også fundet i tidligere undersøgelser. Det fremgår bl.a. af Københavns Kommunes inklusionsundersøgelse fra 2012. Den tidligere undersøgelse er gennemført blandt hele befolkningen, så resultatet lader sig ikke direkte sammenligne. Men det samlede resultat blandt alle borgere i København blev dengang opgjort til 10 %.

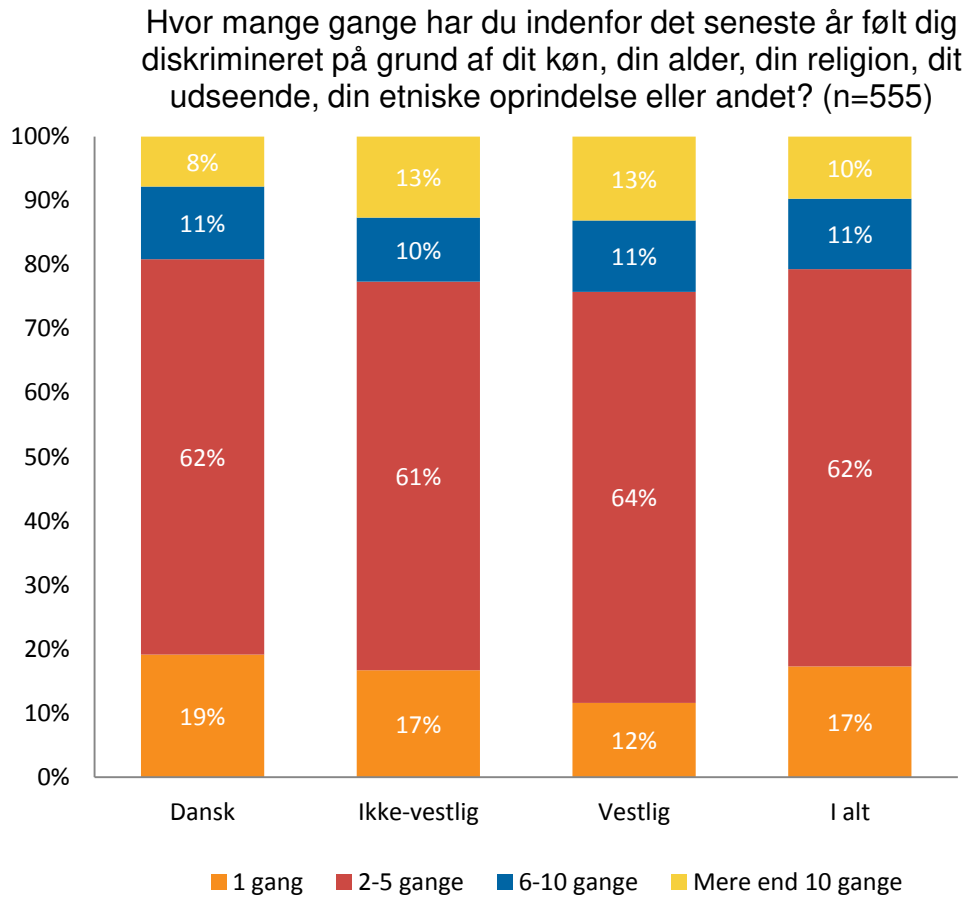
Der er altså i den aktuelle undersøgelse blandt borgere fundet et væsentligt højere diskriminationsniveau end i borgerundersøgelsen fra 2012. Det var dog også erfaringen fra sidste undersøgelse, at yngre oftere end ældre borgere oplever sig diskriminerede.

Det højere diskriminationsniveau i den aktuelle undersøgelse kan formentlig tilskrives flere forskellige faktorer. Der har de seneste år og sidste halve år i særdeleshed været omfattende debat om flytningstrømme, indvandrerpres m.v. Debat af denne karakter kan påvirke undersøgelsesresultatet på flere måder. *På den ene side* kan det "skubbe til flere", så der samlet set udøves mere diskrimination end tidligere. *På den anden side* kan den samme debat muligvis få andre til at være mere følsomme og mere tilbøjelige til at navngive diskriminerende hændelser og oplevelser som "diskrimination".

Der er en klar tendens til, at flere kvinder end mænd har oplevet diskrimination inden for det seneste år. 27 % af de kvindelige borgere har oplevet diskrimination, hvor tallet kun er 20 % for de mandlige borgere. En anden interessant forskel findes blandt gruppen af ikke-vestlig oprindelse. Her er der en tendens til, at jo længere man har været i Danmark, desto større er sandsynligheden for, at man har oplevet diskrimination inden for det seneste år. For dem, der kun har boet i Danmark i 0-2 år, har 34 % oplevet diskrimination, mens 48 % af dem, der har boet i Danmark i mere end 16 år har oplevet diskrimination.

Figur 3 viser, hvor mange gange andelen af borgere der indenfor det seneste år har følt sig diskriminerede, er blevet diskriminerede.

Figur 3: Hyppighed af oplevet diskrimination fordelt på oprindelsesgrupper

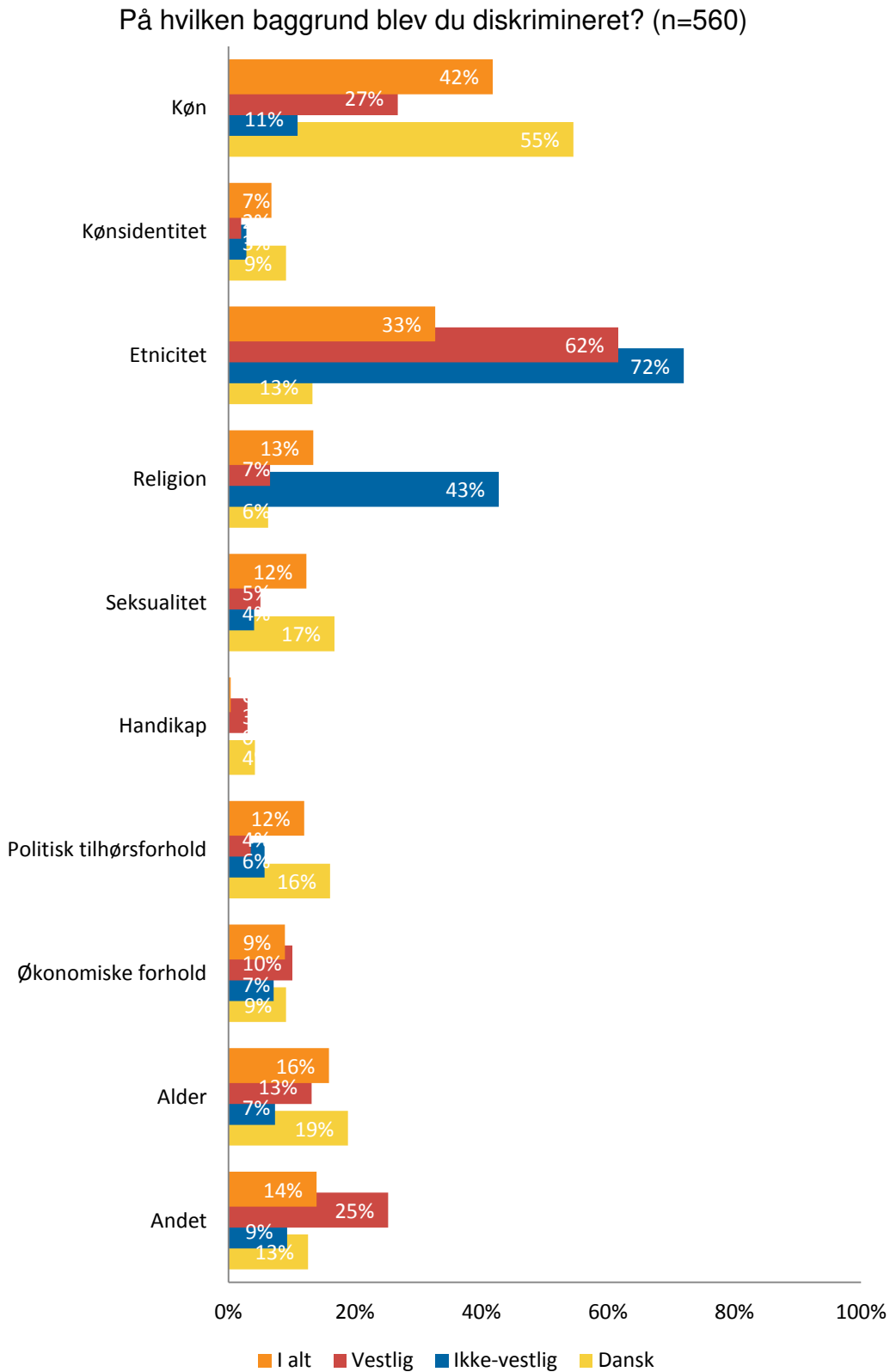

Det fremgår at blandt dem, der har oplevet diskrimination, er det typisk forekommet flere gange. Det er således 83 % af de diskriminerede, der har oplevet diskrimination to eller flere gange inden for det seneste år.

Diskriminationsgrunde

Figur 4 viser på hvilken baggrund diskriminationen har fundet sted.

Figur 4: Baggrund for oplevet diskrimination fordelt på oprindelsesgrupper

Samlet set er det køn, der oftest er anledning til diskriminationsoplevelser (42 %). Der er imidlertid store forskelle oprindelsesgrupperne imellem. Det er helt tydeligt, at indvandrergupperne i langt højere grad føler sig diskriminerede pga. deres etnicitet (72 % af de ikke-vestlige borgere og 62 % af andre vestlige). For ikke-vestlige borgere spiller religion (43 %) også en stor rolle som diskriminationsgrund. For borgere med dansk baggrund er det køn (55 %) samt alder (19 %) og seksualitet (17 %), der udgør de største diskriminationsgrunde.

Der er forskelle i hyppigheden af de forskellige diskriminationsgrunde mellem de mandlige borgere og kvinder. 53 % af kvinderne, der har oplevet diskrimination, angiver, at de har følt sig diskriminerede på baggrund af deres køn, mens kun 25 % af mændene har følt sig diskriminerede på baggrund af deres køn. Til gengæld føler væsentlig flere af de mænd, der har oplevet diskrimination, at de er blevet diskriminerede på baggrund af deres etnicitet (43 %), end det er tilfældet hos de kvindelige borgere (26 %).

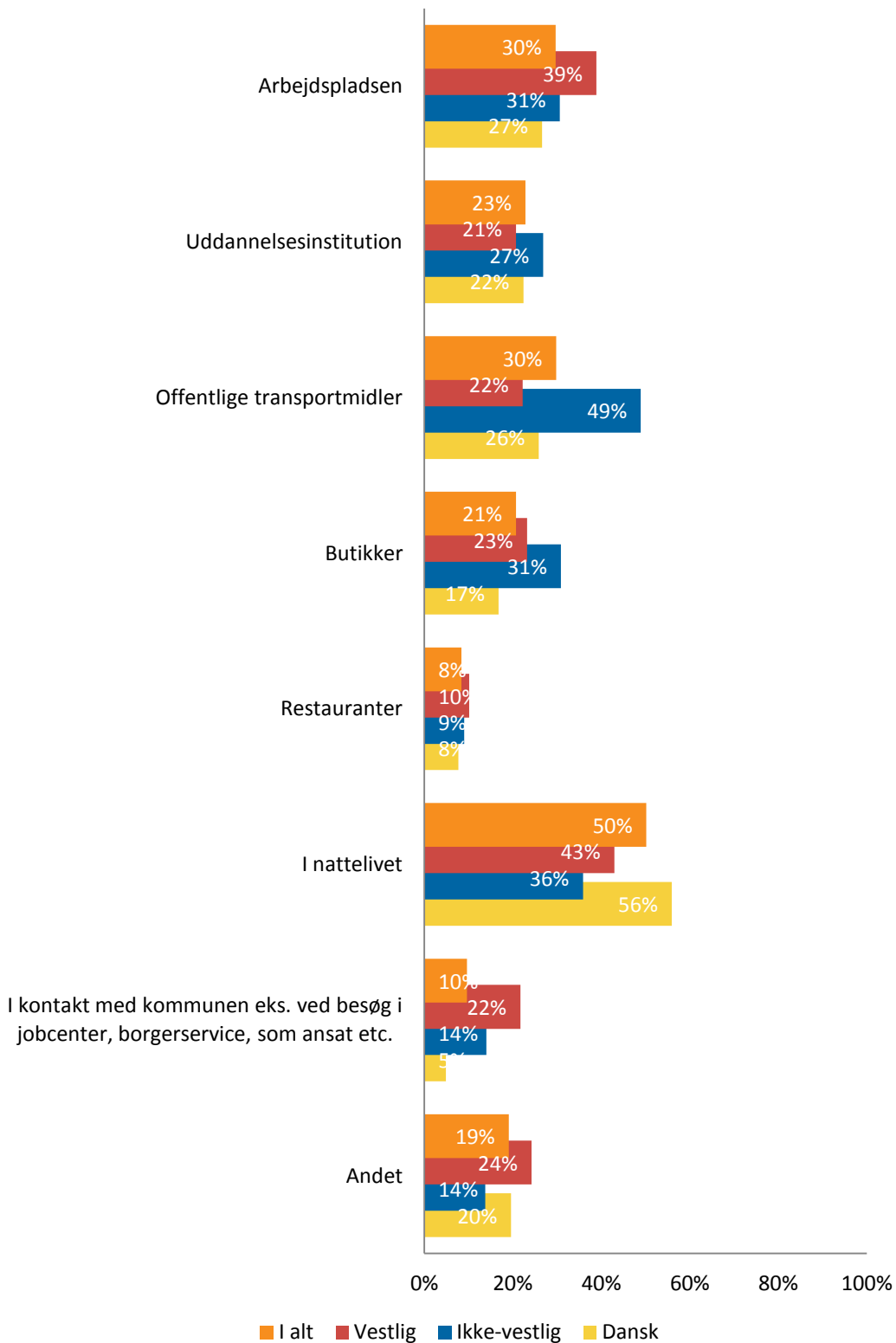
Resultatet svarer ret præcist til de diskriminationsgrunde, som blev afdækket i inklusionsundersøgelsen fra 2012, hvor 72 % af minoritetsgruppen angiver etnicitet og 38 % religion som diskriminationsgrund. For majoritetsgruppen er det køn, alder og seksualitet, der angives (KK, 2012: 17).

Steder og situationer

Figur 5 viser, hvor de diskriminerede har følt sig diskriminerede.

Figur 5: Steder for diskrimination fordelt på oprindelsesgrupper

Hvor har du følt dig diskrimineret? (n=560)

Set under ét forekommer diskrimination især i nattelivet (50 %), i offentlig transport (30 %) og på arbejdspladsen (30 %). For borgere med ikke-vestlig baggrund er det især i offentlige transportmidler, man oplever sig diskrimineret (49 %).

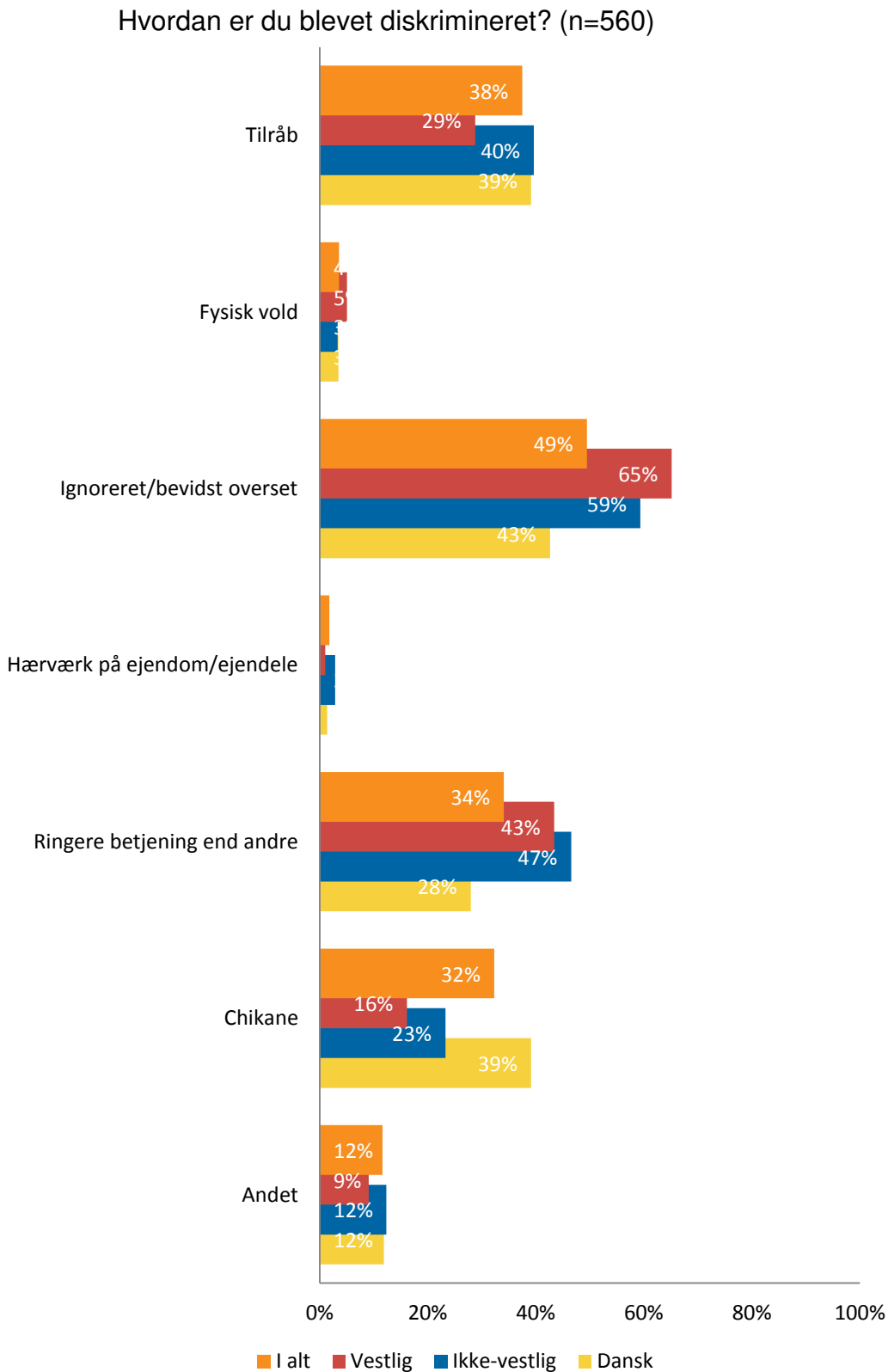
Kvinder føler sig oftere diskrimineret på arbejdspladsen end mænd. 36 % af de kvinder, der har følt sig diskriminerede, har følt sig diskriminerede på deres arbejdsplads, mens dette kun gælder 20 % af mændene. I nattelivet er der markant forskel på den oplevede diskrimination specifikt blandt borgerne af ikke-vestlig oprindelse. Her har 50 % af de mandlige borgere oplevet diskrimination, mens kun 23 % af de kvindelige borgere svarer det samme.

Det er de samme steder og den samme rækkefølge som i undersøgelsen fra 2012 (KK, 2012: 18). Det er dog værd at bemærke, at nattelivet ligger væsentligt højere i den aktuelle undersøgelse. Det kan imidlertid hænge sammen med, at den aktuelle undersøgelse udelukkende foretages blandt unge borgere, der samtidig er hyppigere repræsenteret i nattelivet.

Diskriminationsformer

Figur 6 viser, hvordan de diskriminerede har oplevet diskrimination.

Figur 6: Typer af diskrimination fordelt på oprindelsesgrupper

Det er især at blive ignoreret/bevidst overset (49 %), tilråb (38 %), ringere betjening end andre (34 %) samt chikane (32 %), der udgør de mest almindelige former for diskrimination. Derimod er det kun få af borgerne, der har oplevet hærværk eller fysisk vold.

Indvandrergrupperne skiller sig ud ved, at flere har oplevet de forskellige diskriminationsformer. Især har flere oplevet sig ignoreret/bevidst overset (65 % og 59 % for borgere med anden vestlig oprindelse henholdsvis ikke-vestlig oprindelse). Samtidig er der markant flere, der oplever sig ringere betjent end andre (43 % henholdsvis 47 %).

Kvinder oplever oftere diskrimination i form af tilråb: 43 % af de diskriminerede kvinder har følt sig diskrimineret i form af tilråb, mens det tilsvarende tal for mænd er 29 %. Mænd føler sig derimod oftere diskriminerede i forhold til kvinder i form af at blive bevidst ignoreret/overset (57 % ift. 44 %) samt ved at modtage ringere betjening end andre (42 % ift. 29 %).

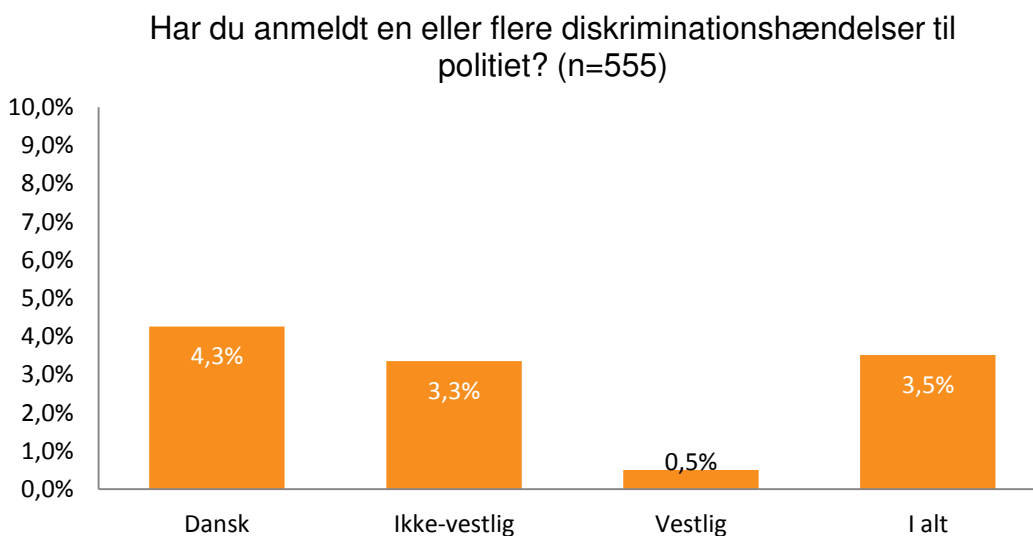
Resultatet minder om tidligere undersøgelser. I undersøgelsen blandt københavnere i 2012 var det ligeledes at blive ignoreret/bevidst overset samt tilråb, der udgjorde de primære diskriminationsformer (KK, 2012: 18). I denne undersøgelse indgik "ringere betjening end andre" tilsyneladende ikke. De to undersøgelser har også det tilfælles, at forekomsterne som tidligere anført har et højere niveau hos grupperne med anden oprindelse end dansk.

Anmeldelser og registrering

Undersøgelsen viser, at det er en meget lille andel af borgerne, der har anmeldt eller registreret en diskriminationshændelse.

Figur 7 viser, hvor stor en andel af dem, der har oplevet diskrimination indenfor det sidste år, der har anmeldt en eller flere diskriminationshændelser til politiet.

Figur 7: Andel der har anmeldt en diskriminationshændelse til politiet

Kun 3,5 % af dem, der har oplevet diskrimination har altså anmeldt en eller flere hændelser til politiet. Det svarer ret præcist til niveauet fra 2012-inklusionsundersøgelsen, der viste, at 3 % havde anmeldt oplevet diskrimination til politiet (KK, 2012:19).

Blandt yderligere specificerede svarmuligheder viser undersøgelsen også, at der næsten ikke er anvendt kontakt eller foretaget registrering hos en retshjælpsorganisation, interesseorganisation, Borgerrådgiveren, en fagforening, Ligebehandlingsnævnet eller Institut for Menneskerettigheder.

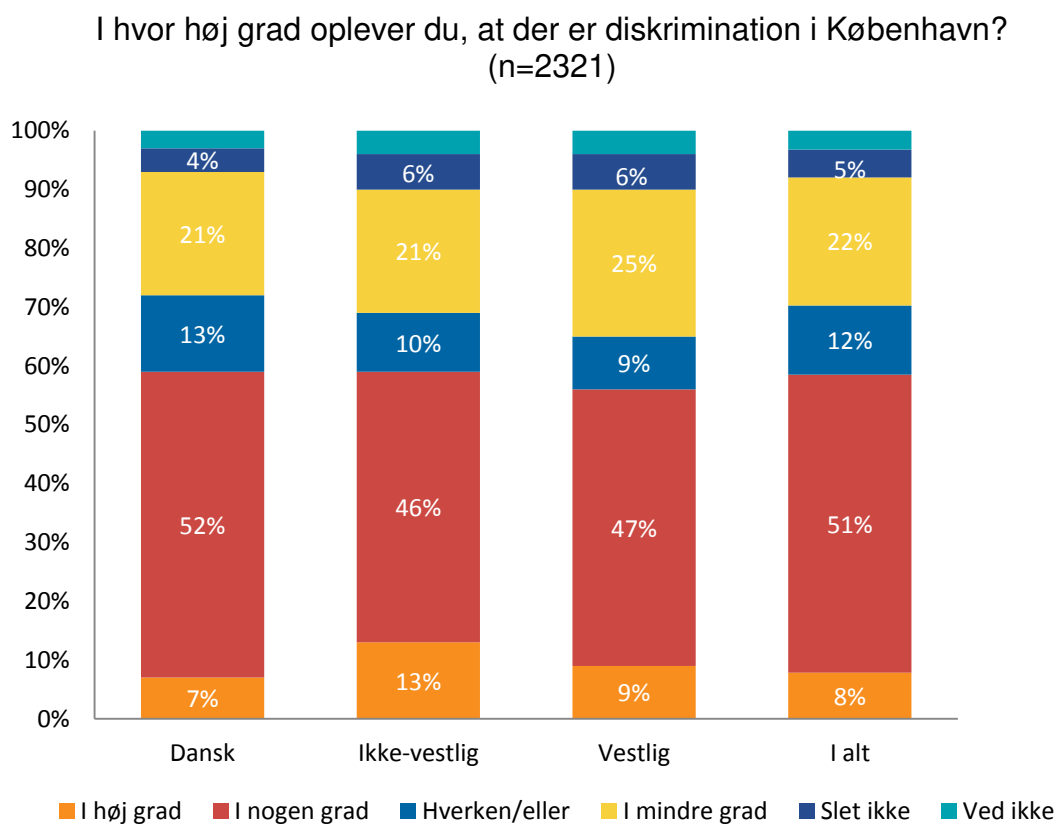
Det lave antal anmeldelser afspejler forskning og undersøgelser på området, hvor mørketal fremhæves som et generelt problem. At oplevet diskrimination ikke anmeldes kan bl.a. hænge sammen med: manglende viden om hvad diskrimination er, at diskrimination er ulovligt, hvordan man anmelder, at det kan være svært at bevise, frygt for ikke at blive taget alvorligt, frygt for konsekvenser, at man ikke orker besværet, at det tager for meget tid m.m.

Oplevet diskrimination i København

Endelig er borgerne blevet stillet spørgsmål, der går på deres generelle opfattelse af, i hvilken udstrækning der forekommer diskrimination i København.

Figur 8 viser, i hvilken grad borgerne oplever, at der generelt forekommer diskrimination i København.

Figur 8: Oplevelse af det generelle diskriminationsniveau i København

Knap 6 ud af 10 borgere oplever, at der "i høj grad" eller "i nogen grad" forekommer diskrimination i byen. Denne opfattelse går på tværs af oprindelsesgrupperne. Der er dog flere ikke-vestlige borgere (13 %) end borgere med dansk oprindelse (7 %), der oplever, at diskrimination "i høj grad" forekommer.

Helt generelt oplever kvinder en højere grad af diskrimination i København end mænd. Specifikt oplever 64 % af de kvindelige borgere, at der er diskrimination i København i nogen eller høj grad, hvor det tilsvarende tal for de mandlige borgere er 52 %. Blandt borgerne af ikke-vestlig oprindelse er der en klar tendens til, at den oplevede grad af diskrimination i København er større, desto længere tid borgeren har opholdt sig i Danmark. Eksempelvis angiver 45 % af dem, der har været i Danmark i 0-2 år, at de oplever, at der i høj eller nogen grad er diskrimination i København, mens det tilsvarende tal for dem, der har været i Danmark i over 16 år, er hele 70 %.

Den generelle oplevelse af diskrimination i København er noget større i denne undersøgelse end i inklusionsundersøgelsen foretaget i 2012, hvor det var godt 4 ud af 10 borgere, der i høj eller nogen grad oplevede, at der forekom diskrimination (KK, 2012: 20).

4. Anerkendelse af demokratiske værdier og politiske forhold

Som en del af den samlede afdækning belyses indikator 1: Anerkendelse af demokratiske værdier.

Indikatortemaet omhandler dels holdning til det politiske system som demokratisk, dels indflydelse fra religionsopfattelser og religiøse ledere.

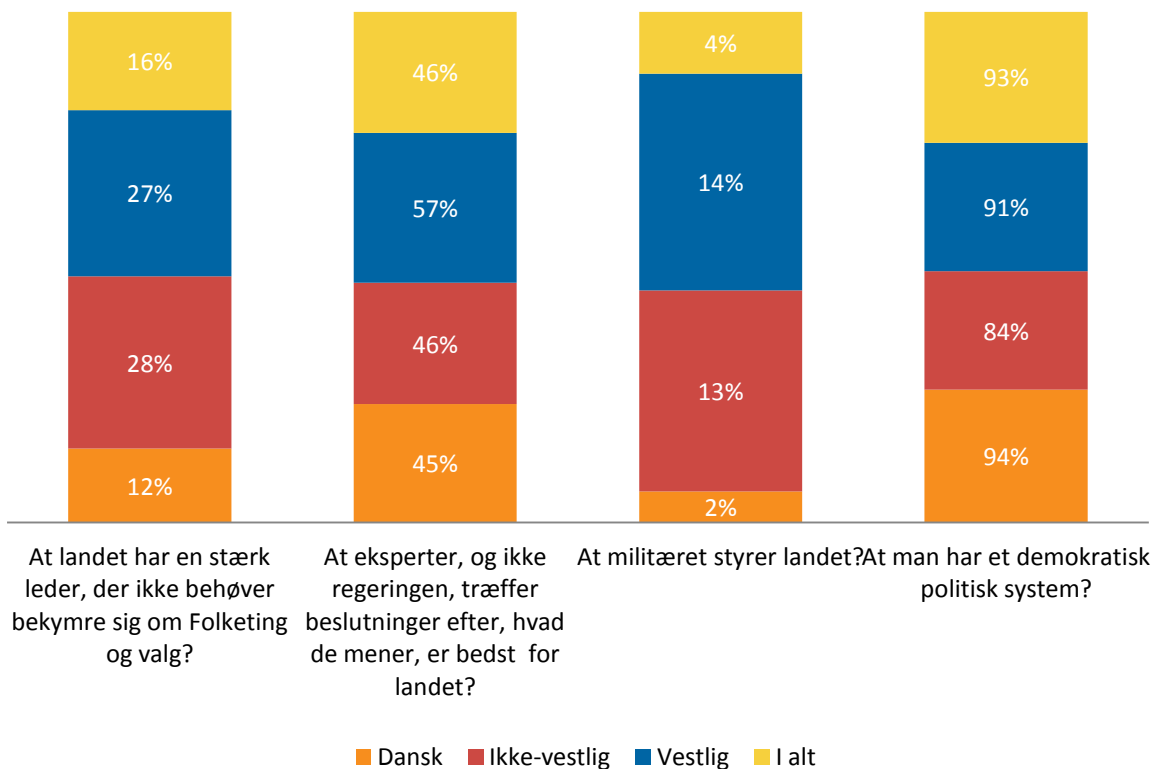
Opbakning til demokratisk politisk system

Figur 9 viser, hvor store andele af borgerne der a) bakker op om et demokratisk politisk system, b) måtte ønske militærstyre, c) ekspertstyre eller d) en stærk leder, der ikke er på valg.

De fire udsagn analyseres og vurderes nærmere i de efterfølgende underafsnit.

Figur 9: Holdning til forskellige styreformer opgjort ud fra andel der synes "godt" eller "temmelig godt" om fire udsagn om styreform.

Andel der svarer "meget godt" eller "temmelig godt" til spørgsmålet: Hvor godt eller dårligt synes du om disse forskellige måder at regere Danmark på? (n=2276)

Ønske om demokratisk politisk system

Opbakningen til et demokratisk politisk system er stor: 93 % af borgerne synes godt eller temmelig godt om denne styreform. Ikke-vestlige borgere skiller sig dog ud ved en lavere andel på 84 %, der er positive over for det demokratiske system.

Det aktuelle undersøgelsesresultat blandt unge borgere i Københavns Kommune kan til en vis grad sammenlignes med den landsdækkende VID-undersøgelse "Etniske gruppers værdier" fra 2007 (Baggrundsrapport, marts 2007, udarbejdet af Tænk tanken om udfordringer for integrationsindsatsen i Danmark), idet personerne er stillet de samme spørgsmål (fremgår på side 113).

I værdiundersøgelsen er den samlede opbakning til de demokratiske principper på 97 %. I denne undersøgelse var der også mindre forskelle mellem personer med dansk oprindelse og ikke-vestlige grupper.

At militæret styrer landet

Ønske om at militæret styrer landet, forekommer samlet set hos en meget lille del af borgerne (4 %). Interessen herfor er større blandt borgere med anden vestlig baggrund (14 %) samt ikke-vestlig baggrund (13 %).

Dette aktuelle undersøgelsesresultat blandt unge borgere i Københavns Kommune er på niveau med den landsdækkende VID-undersøgelse, der viser et samlet ønske om militært styre på 8 % og en lidt større andel af ikke-vestlige borgere, der ønsker militært styre.

At eksperter styrer landet

46 % af borgerne finder det "godt" eller "temmelig godt", hvis landet havde en styreform med eksperter, der styrer landet.

Dette aktuelle undersøgelsesresultat blandt unge borgere i Københavns Kommune flugter stort set fuldstændigt med undersøgelsesresultatet fra den landsdækkende VID-undersøgelse fra 2007, der finder, at 47 % af befolkningen ønsker dette.

At en stærk mand styrer landet

16% af borgerne finder det "godt" eller "temmelig godt" med en styreform, hvor en stærk leder styrer landet uden bekymring for valg eller folketing. Holdningen udtrykkes i højere grad i gruppen af andre vestlige borgere (27 %) samt ikke-vestlige borgere (26 %).

Resultatet blandt unge borgere i Københavns Kommune er nogenlunde på niveau med den landsdækkende VID-undersøgelse, der viser et samlet ønske om en stærk leder på 23 %.

Nærmere analyse viser, at der blandt borgerne af ikke-vestlig oprindelse er en tendens til, at opbakningen til de alternative styringsformer i form af en stærk leder, eksperter eller militær daler i takt med, at man har opholdt sig i landet i længere tid. Eksempelvis er andelen, der bakker op om militærstyre blandt dem, der har været i Danmark i 0-2 år, hele 21 %, mens den kun er 7 % for dem, der har været i landet i mere end 16 år. Ligeledes angiver 47 % af dem, der har været i landet i mindre end to år, at en styreform med en stærk leder uden parlamentarisk kontrol ville være en god styreform, mens tallet kun er 17 % for dem, der har været i landet i mere end 16 år.

Til gengæld lader den eksplicitte opbakning til et demokratisk politisk system ikke til at vokse mærkbart i takt med opholdstiden i landet, da andelen, der angiver demokrati som et godt system, er nogenlunde konstant på ca. 84 %, uanset hvor længe man har boet i Danmark.

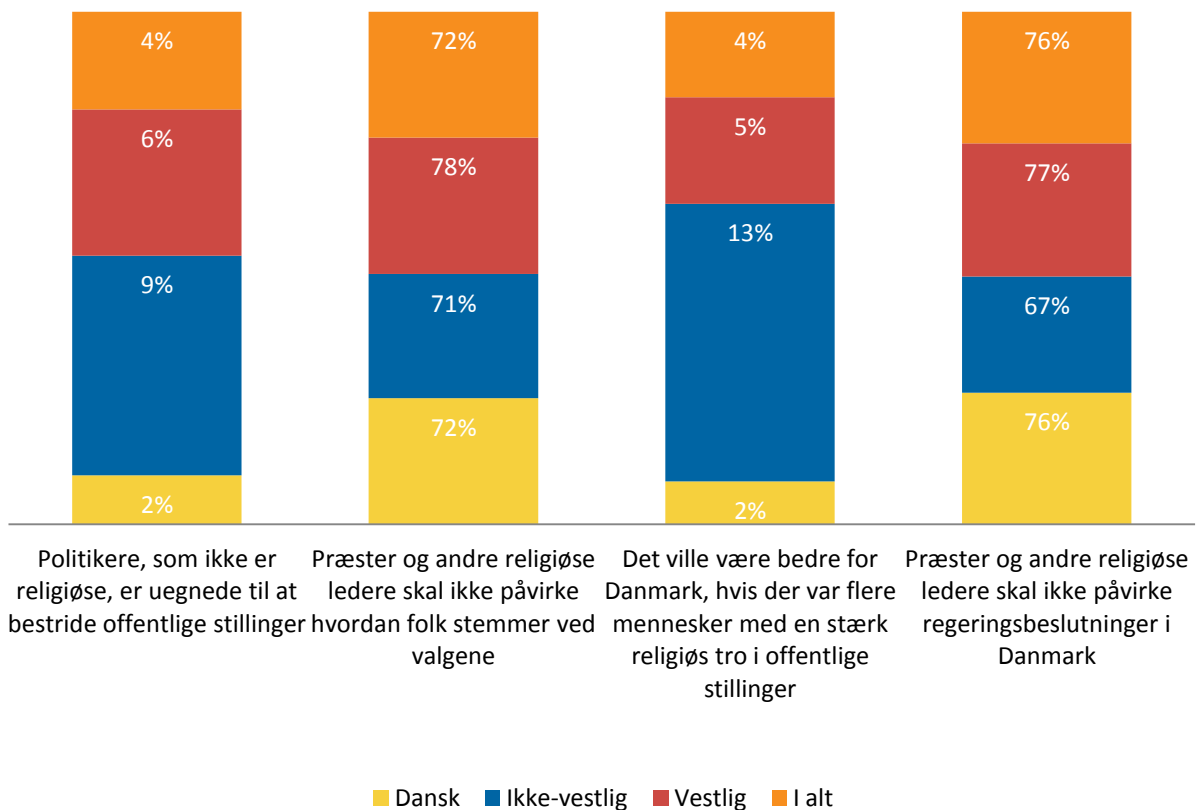
Indflydelse fra religion og religiøse ledere

Figur 10 viser, hvor store andele af borgerne der a) mener at præster og andre religiøse ledere *ikke* skal påvirke regeringsbeslutninger, b) at det ville være bedre for Danmark, hvis der var flere mennesker med en stærk religiøs tro i offentlige stillinger, c) at præster og andre religiøse ledere *ikke* skal påvirke, hvordan folk stemmer ved valg og d) at politikere, som ikke er religiøse, er uegnede til at bestride offentlige stillinger.

De fire udsagn analyseres og vurderes nærmere i de efterfølgende underafsnit.

Figur 10: Holdning til niveau af indflydelse fra religion og religiøse opgjort ud fra andel der synes "godt" eller "temmelig godt" om fire udsagn.

Andel der svarer "enig" eller "helt enig" i forhold til, at:... (n=2275)

Præster og religiøse ledere og regeringsbeslutninger

Det fremgår af Figur 10, at 76 % af borgerne mener, at præster og religiøse ledere *ikke* skal påvirke regeringsbeslutninger.

I gruppen af borgere med ikke-vestlig baggrund er andelen mindre (67 %).

Resultatet blandt unge borgere i Københavns Kommune er nogenlunde på niveau med den landsdækkende VID-befolkningsundersøgelse, der viser, at i alt 83 % ikke ønsker indflydelse fra præster og religiøse ledere på regeringsbeslutninger. Også her er der nogle grupper af ikke-vestlige borgere, hvor niveauet er noget lavere.

Personer med stærk religiøs tro i offentlige stillinger

Det fremgår af Figur 10, at kun 4 % af borgerne mener, at det ville være bedre for Danmark, hvis der var flere mennesker med stærk religiøs tro i offentlige stillinger.

I gruppen af borgere med ikke-vestlig baggrund er andelen større (13 %).

Resultatet blandt unge borgere i Københavns Kommune er lavere end befolkningsresultatet fra den landsdækkende VID-undersøgelse, der viser, at i alt 18 % ønsker flere mennesker med stærk religiøs tro i offentlige stillinger. Også her gælder det, at ønsket er oftere forekommende hos nogle grupper med ikke-vestlig baggrund.

Præster og religiøse ledere og indflydelse på valg

Det fremgår af Figur 10, at 72 % af borgerne mener, at præster og religiøse ledere *ikke* skal påvirke, hvordan folk stemmer ved valg.

Resultatet blandt unge borgere i Københavns Kommune er lavere end den landsdækkende VID-befolkningsundersøgelse, der viser, at i alt 85 % ikke ønsker indflydelse fra præster og religiøse ledere på stemmeafgivningen.

Ikke religiøse politikeres egnethed i offentlige stillinger

Det fremgår af Figur 10, at kun 4 % af borgerne mener, at politikere, der ikke er religiøse, er uegnede til at bestride offentlige stillinger.

Resultatet blandt unge borgere i Københavns Kommune er lidt lavere end befolkningsresultatet fra den landsdækkende VID-undersøgelse, der viser, at i alt 8% mener, at ikke religiøse politikere er uegnede til offentlige stillinger.

På samme måde som med spørgsmål om styreformer er der også i forbindelse med spørgsmålene om religion og offentlige embeder en tendens til, at jo længere man som borger med ikke-vestlig baggrund har opholdt sig i Danmark, desto mere moderat/sekulært besvarer man disse spørgsmål. Eksempelvis mener 14 % af borgerne med ikke-vestlig baggrund, der har opholdt sig i Danmark i 0-2 år, at politikere, som ikke er religiøse, er uegnede til at bestride offentlige stillinger, mens det

tilsvarende tal for dem, der har opholdt sig i Danmark i mere end 16 år, er 6 %. Samme tendens gælder de øvrige spørgsmål i denne kategori.

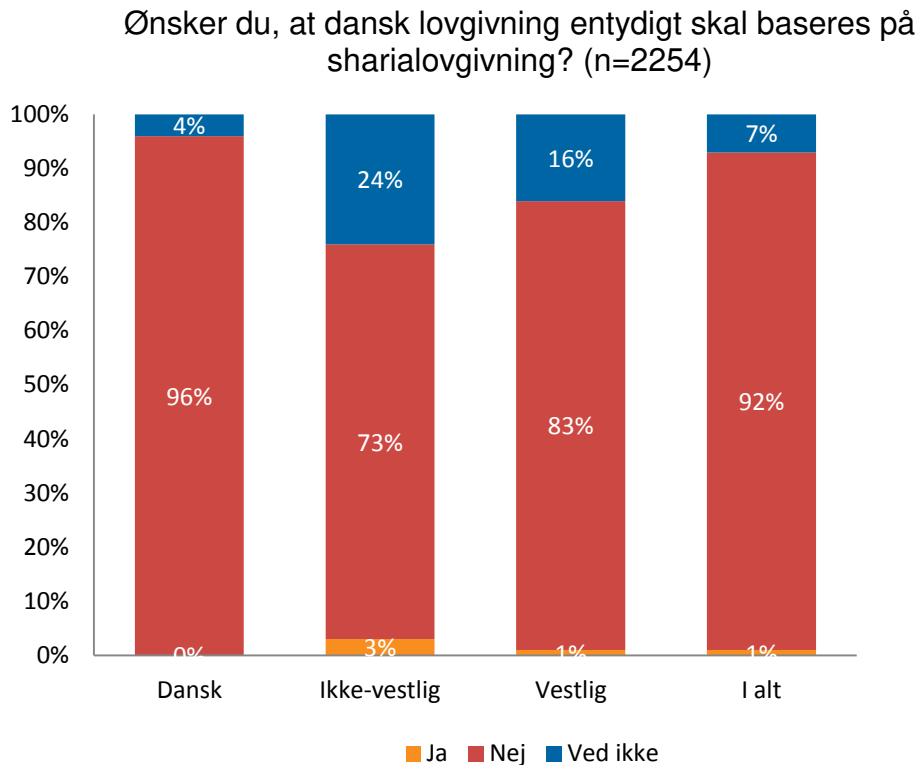

Sharialovgivning

Som selvstændig indikator 8 indgår sharialovgivning.

Figur 11 viser svarfordelingen på spørgsmålet: "Ønsker du, at dansk lovgivning skal baseres entydigt på sharialovgivning?"

Figur 11: Svarfordeling på spørgsmålet om sharialovgivning.

Det fremgår af Figur 11, at kun 1 % af borgerne ønsker, at dansk lovgivning skal baseres entydigt på sharialovgivning. 92 % svarer "nej", og 7 % svarer "ved ikke".

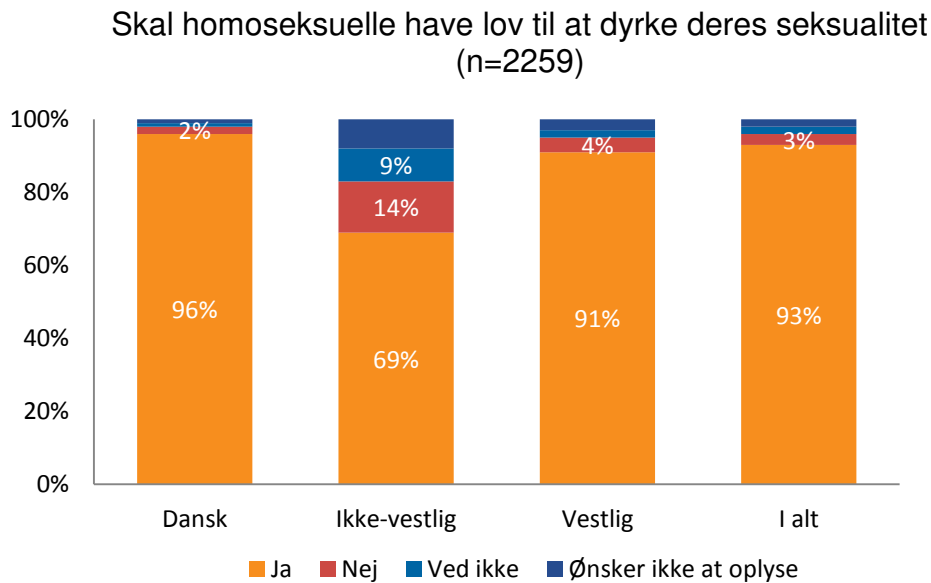
I gruppen af ikke-vestlige borgere svarer 3 % "ja", 73 % "nej" og 24 % svarer "ved ikke".

Holdning til homoseksualitet

Som selvstændigt tema afdækkes borgernes holdning til homoseksualitet ud fra spørgsmål om, hvorvidt homoseksuelle skal have lov til at dyrke deres seksualitet.

Figur 12 viser svarfordelingen på spørgsmålet: "Skal homoseksuelle have lov til at dyrke deres seksualitet?"

Figur 12: Svarfordeling på spørgsmål om homoseksualitet.

Det fremgår af Figur 12, at 93 % af borgerne mener, at homoseksuelle skal have lov til at dyrke deres seksualitet.

Blandt borgere med ikke-vestlig oprindelse er andelen væsentlig mindre. Her mener kun 69 % dette.

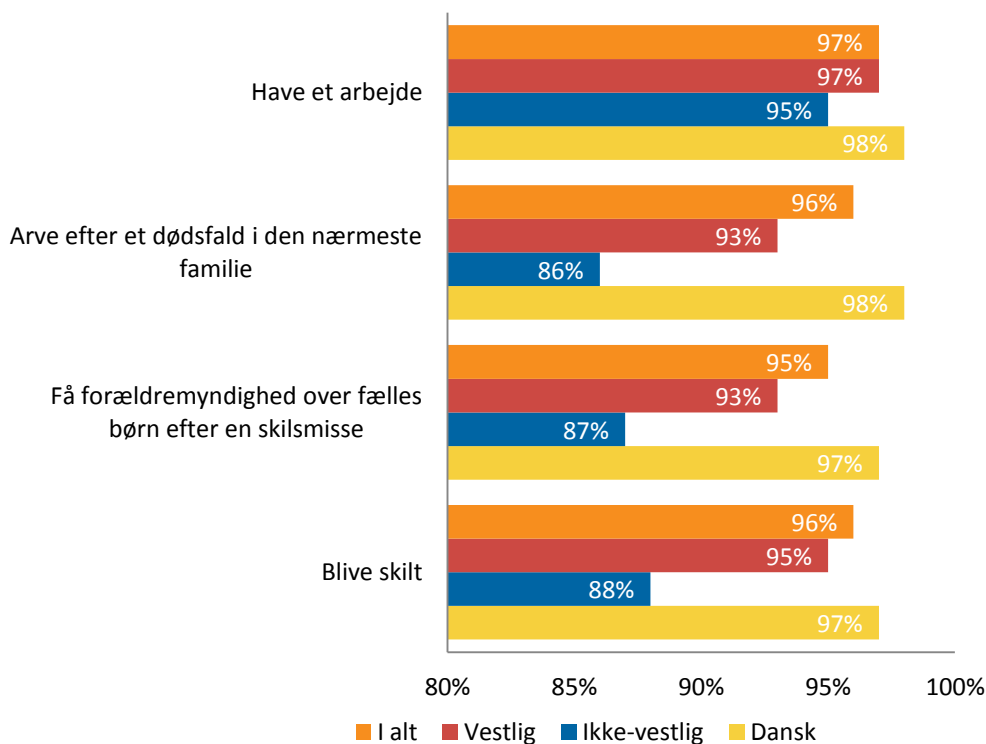
5. Ligestilling

I det følgende afsnit afdækkes indikator 4: Ligestilling mellem køn. Ligestillingen vurderes ud fra fire ligestillingsmæssige aspekter.

Figur 13 viser, i hvilken grad borgerne er enige i, at mænd og kvinder bør have samme mulighed for: at have et arbejde, arve, få forældremyndighed og blive skilt.

Figur 13: Holdning til ligestillingsaspekter ud fra andel, der svarer "enig" eller "helt enig".

Andel der svarer "enig" eller "helt enig" i forhold til, at mænd og kvinder bør have samme mulighed for at... (n=2270)

97 % af borgerne mener, at mænd og kvinder skal have samme mulighed for at have et arbejde. Dette aspekt er der stor enighed om på tværs af oprindelsesgrupper.

96 % af borgerne mener, at mænd og kvinder skal have samme mulighed for at arve efter dødsfald i den nærmeste familie. Her skiller ikke-vestlige borgere sig lidt ud ved "kun" at have en andel på 86 %, der er enige i dette.

95 % af borgerne mener, at mænd og kvinder skal have samme mulighed for at få forældremyndighed over fælles børn efter en skilsmisse. Her skiller ikke-vestlige borgere sig lidt ud, da der er en andel på 87 %, der er enige i dette.

96 % af borgerne mener, at mænd og kvinder skal have samme mulighed for at blive skilt. Blandt ikke-vestlige borgere er 88 % enige i dette.

Også på ligestillingsområdet er der en tendens til, at borgerne af ikke-vestlig oprindelse, der har opholdt sig i Danmark i længere tid, har holdninger, der ligger tættere op af holdningerne hos borgerne af dansk oprindelse. Eksempelvis angiver 82 % af borgerne med ikke-vestlig baggrund, der har opholdt sig i Danmark i 0-2 år, at de er delvist enige eller meget enige i, at mænd og kvinder bør have samme mulighed for at få forældremyndighed over børn efter skilsmisse, hvor tallet er 91 % for dem, der har opholdt sig i Danmark i mere end 16 år.

Når vi sammenligner resultaterne med Ankestyrelsens medborgerskabsundersøgelse viser der sig en stor overensstemmelse, hvis man ser på, hvor store andele der *ikke* tilsutter sig ligestilling mellem kønnene. På alle fire ligestillingsaspekter ligger andelen mellem 2 og 4 %.

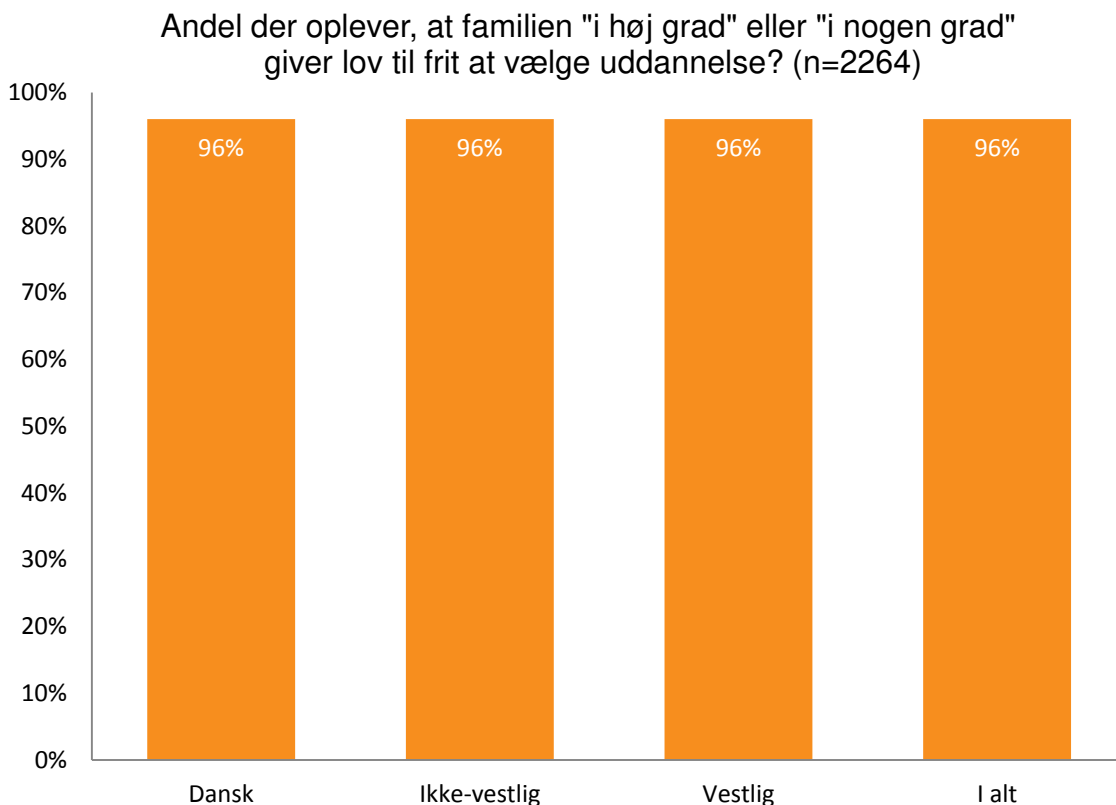
6. Frihed og selvbestemmelse

Indikator 3: Frihed og selvbestemmelse mht. uddannelse og venner

Nedenfor afdækkes denne indikator nærmere i forhold til de enkelte spørgsmål.

Figur 14 viser, i hvilken grad borgerne oplever, at deres familie giver lov til frit at vælge uddannelse.

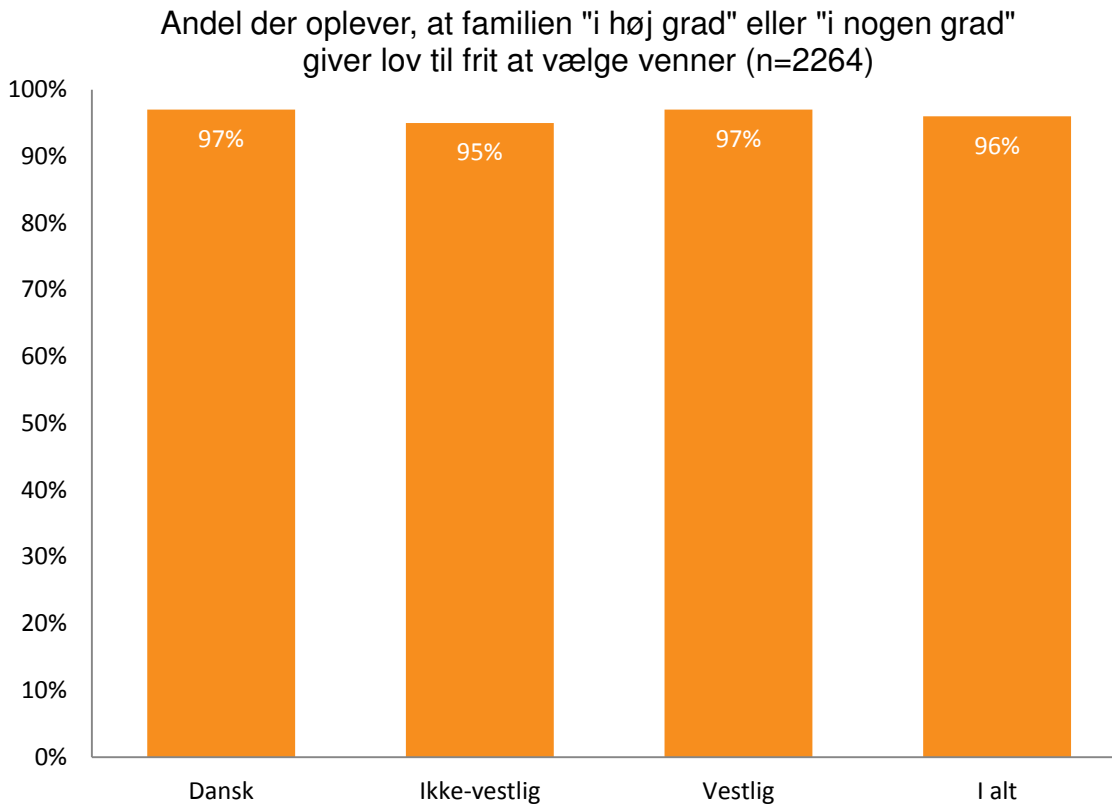
Figur 14: Andel der frit kan vælge uddannelse. Opgjort ud fra andel der svarer "i høj grad" eller "i nogen grad".

Det fremgår af Figur 14, at 96 % af borgerne oplever frit at kunne vælge uddannelse.

Figur 15 viser i hvilken grad borgerne oplever, at deres familie giver lov til frit at vælge venner.

Figur 15: Andel der frit kan vælge venner. Opgjort ud fra andel der svarer "i høj grad" eller "i nogen grad".

Det fremgår af Figur 15, at 96 % af borgerne oplever frit at kunne vælge venner.

Når vi sammenligner resultaterne med Ankestyrelsens medborgerskabsundersøgelse (Det Nationale Integrationsbarometer), viser der sig en stor overensstemmelse, idet der her opgøres en andel, der får begrænset deres frihed og selvbestemmelse af deres familie med hensyn til valg af uddannelse og venner på 5 % i 2013-undersøgelsen (Det Nationale Integrationsbarometer, 2013: 20).

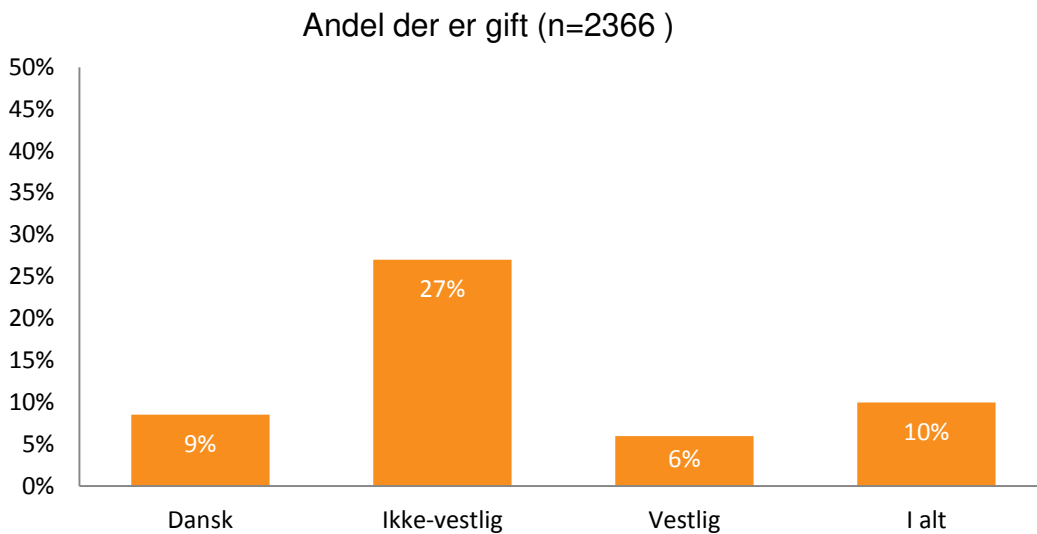
Indikator 2: Frihed og selvbestemmelse mht. valg af kæreste og ægtefælle

Som anden del af dette undersøgelsesmæssige tema afdækkes indikator 2: Frihed og selvbestemmelse med hensyn til valg af kæreste og ægtefælle.

Nedenfor afdækkes denne indikator nærmere i forhold til de enkelte spørgsmål.

Først viser Figur 16, hvor stor en andel af borgerne der er gift.

Figur 16: Andel der er gift fordelt på oprindelsesgruppe.

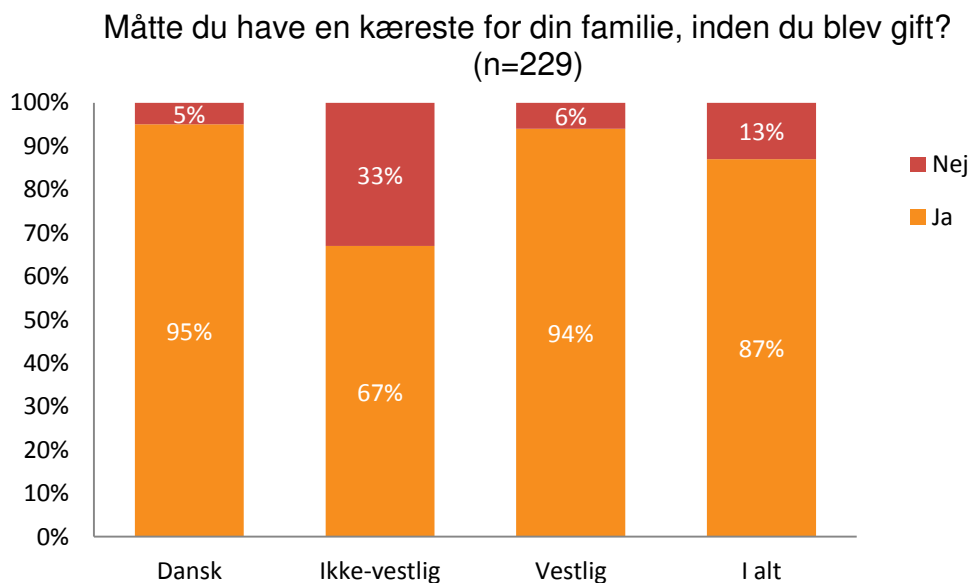

Det fremgår, at 10 % af borgerne er gift. Væsentlig flere ikke-vestlige borgere er gift (27 %).

De efterfølgende spørgsmål er kun stillet til borgere, der er gift.

Figur 17 viser, hvor stor en andel af de gifte borgere der måtte have en kæreste, før de blev gift.

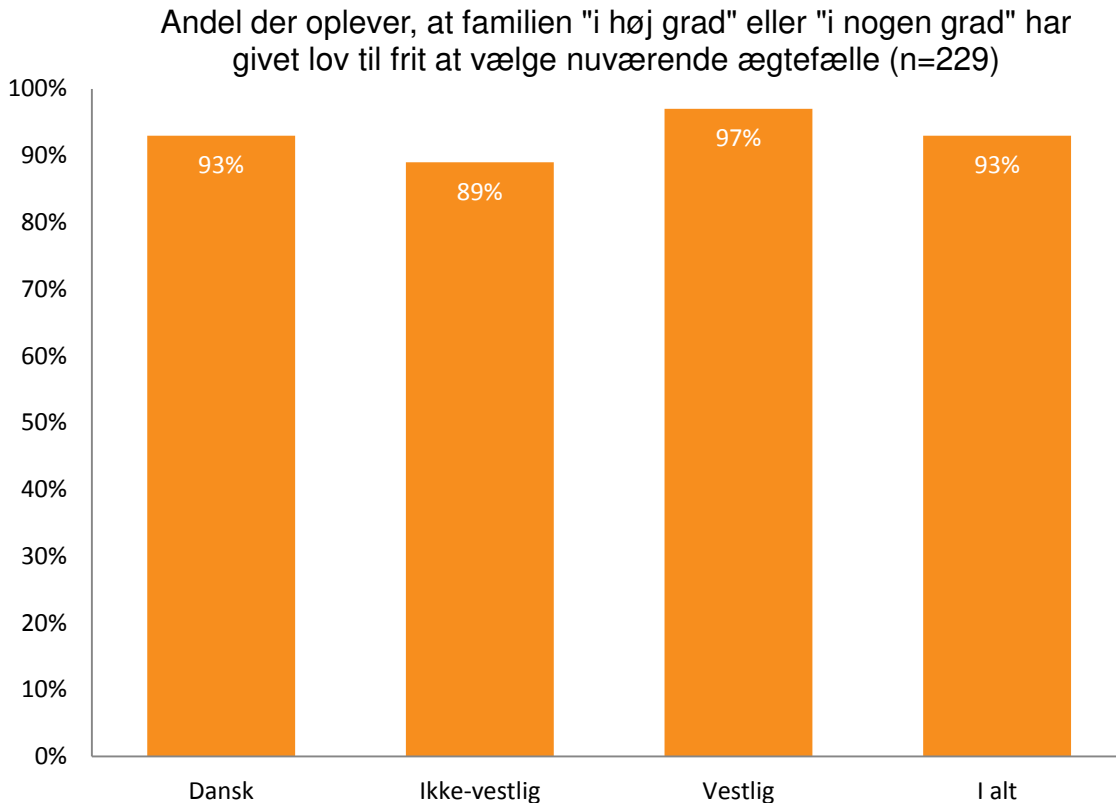
Figur 17: Andel der måtte have kæreste, før de blev gift. Fordelt på oprindelsesgruppe.

Det fremgår af Figur 17, at 95 % af de gifte måtte have kæreste, før de blev gift. Dog forholder det sig kun sådan for 67 % af de gifte borgere med ikke-vestlig baggrund.

Figur 18 viser, hvor stor en andel af de gifte borgere der "i høj grad" eller "i nogen grad" oplever, at familien har givet lov til frit at vælge ægtefælle.

Figur 18: Andel der oplever, at familien har givet lov til frit at vælge ægtefælle. Fordelt på oprindelsesgruppe.

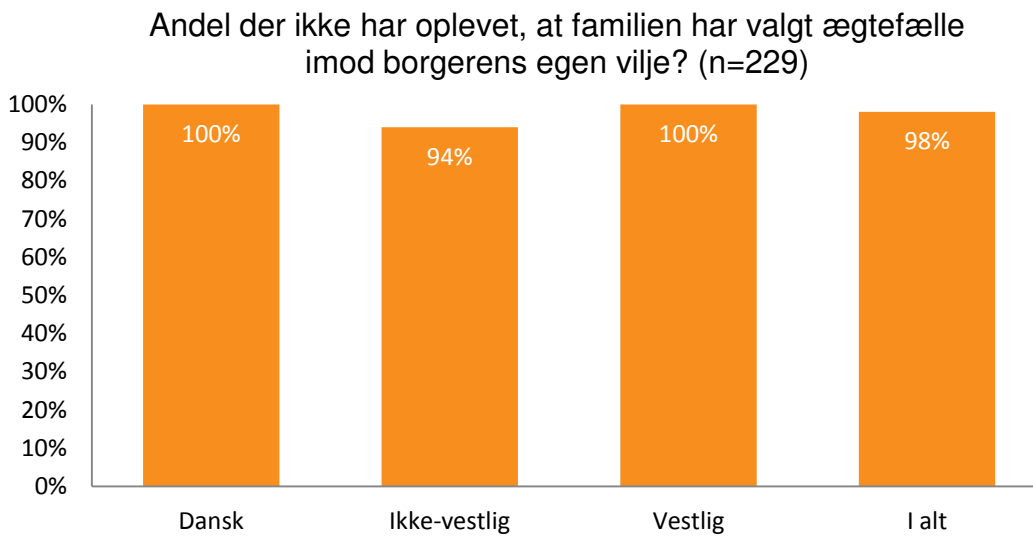

Det fremgår af Figur 18, at 93 % af de gifte borgere har oplevet at have fået lov af familien til at vælge ægtefælle.

Figur 19 viser, hvor stor en andel af de gifte borgere der *ikke* har oplevet at familien har valgt deres ægtefælle imod deres vilje.

Figur 19: Andel der *ikke* har oplevet, at familien har valgt ægtefælle imod deres vilje. Fordelt på oprindelsesgruppe.

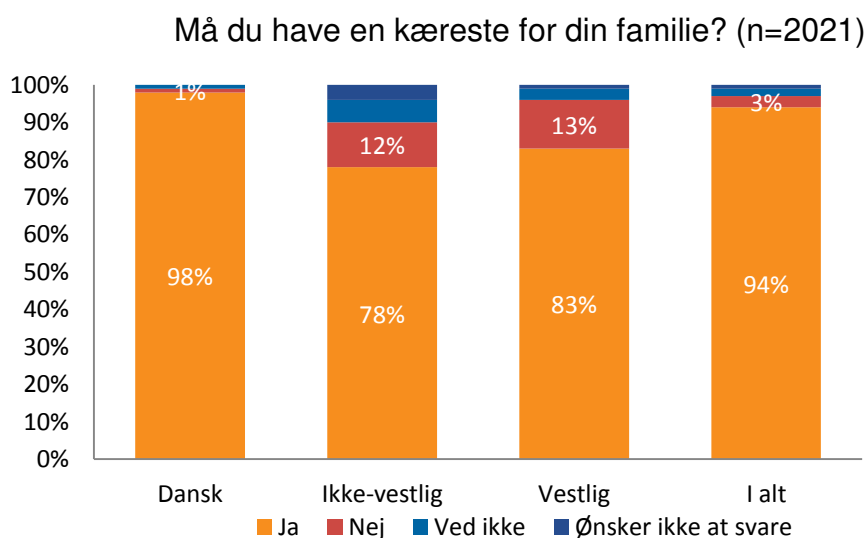

Figur 19 viser, at 98 % ikke har oplevet at være blevet gift med ægtefælle imod deres vilje.

De efterfølgende spørgsmål er udelukkende stillet til personer, der ikke er gift.

Figur 20 viser, hvor stor en andel af de ugifte borgere der oplever at måtte have en kæreste for deres familie.

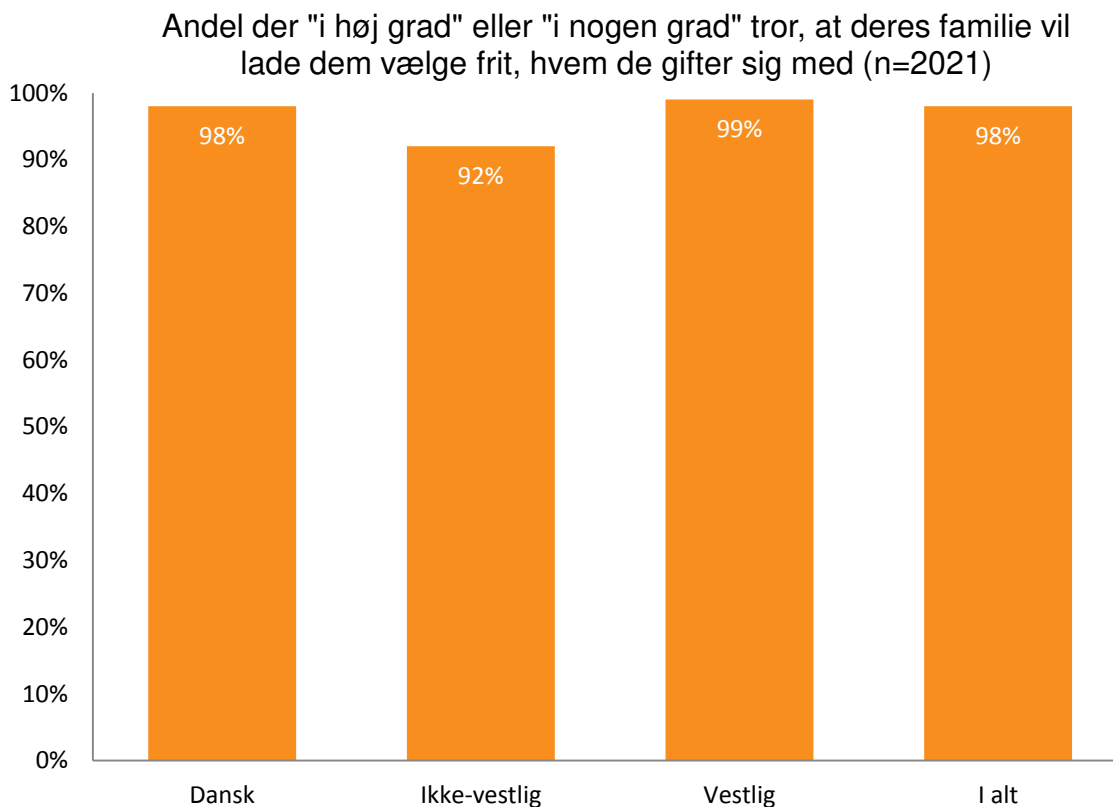
Figur 20: Andel der må have en kæreste for sin familie. Fordelt på oprindelsesgruppe.

Det fremgår af Figur 20, at 94 % af borgerne må have en kæreste. Der er væsentlig forskel oprindelsesgrupperne imellem. 78 % af ikke-vestlige borgere, 83 % af andre vestlige borgere og 98 % af borgere med dansk oprindelse må have en kæreste.

Figur 21 viser, hvor stor en andel af de ugifte borgere der tror – ”i høj grad” eller ”i nogen grad” - at deres familie vil lade dem vælge frit, hvem de gifter sig med.

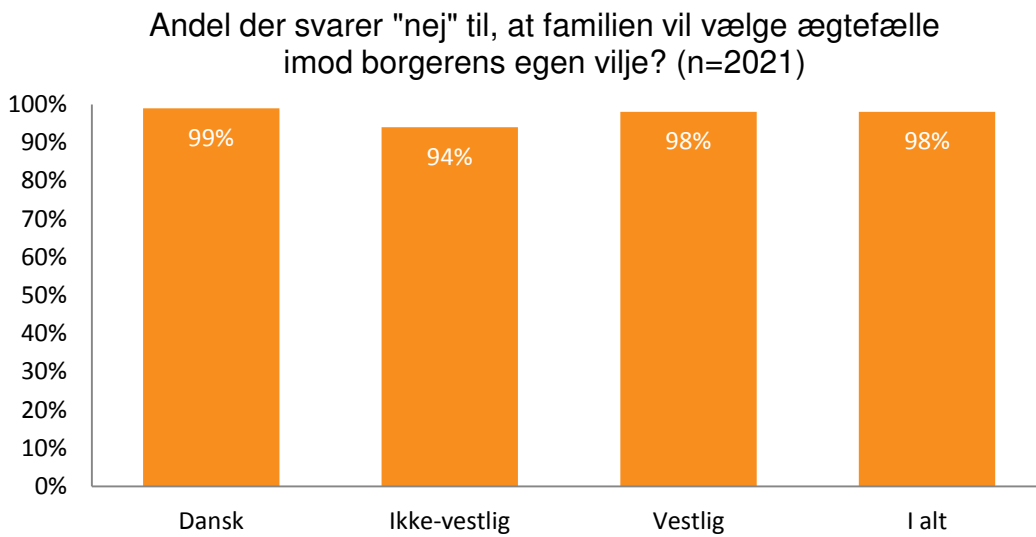
Figur 21: Andel der tror, at deres familie lader dem vælge frit, hvem de gifter sig med. Fordelt på oprindelsesgruppe.

Det fremgår af Figur 21, at 98 % af borgerne forventer i høj eller nogen grad frit at kunne vælge, hvem de gifter sig med. Lidt færre med ikke-vestlig baggrund har denne forventning.

Figur 22 viser, hvor stor en andel af de ugifte borgere der *ikke* mener, at familien vil vælge ægtefælle imod deres vilje.

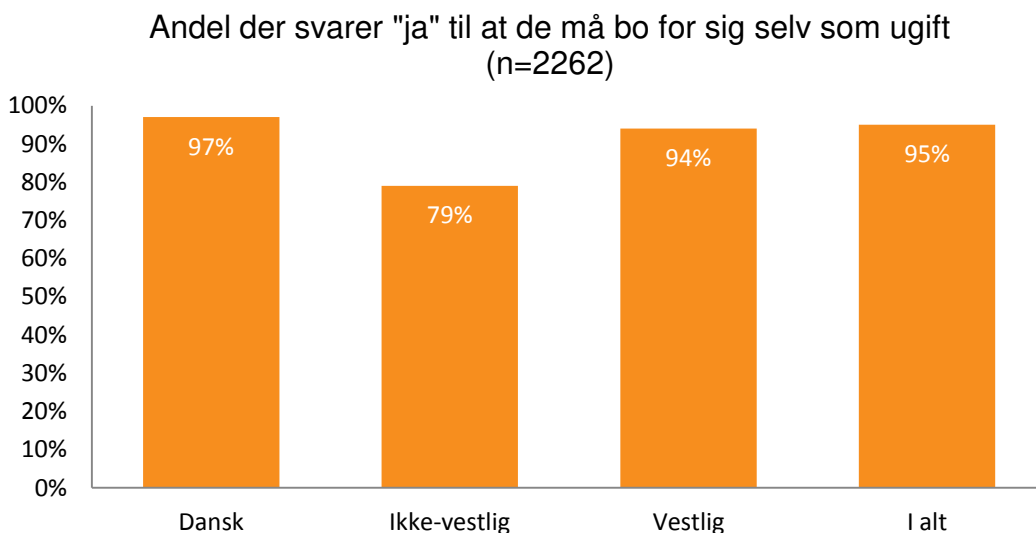
Figur 22: Andel der *ikke* mener, at familien vil vælge ægtefælle imod deres vilje. Fordelt på oprindelsesgruppe.

Det fremgår af Figur 22, at 98 % af borgerne ikke forventer, at familien vil vælge ægtefælle imod deres vilje. Lidt færre med ikke-vestlig baggrund svarer "nej" til, at familien vil vælge ægtefælle imod deres vilje.

Figur 23 viser, hvor stor en andel af de ugifte borgere der må bo for sig selv som ugift.

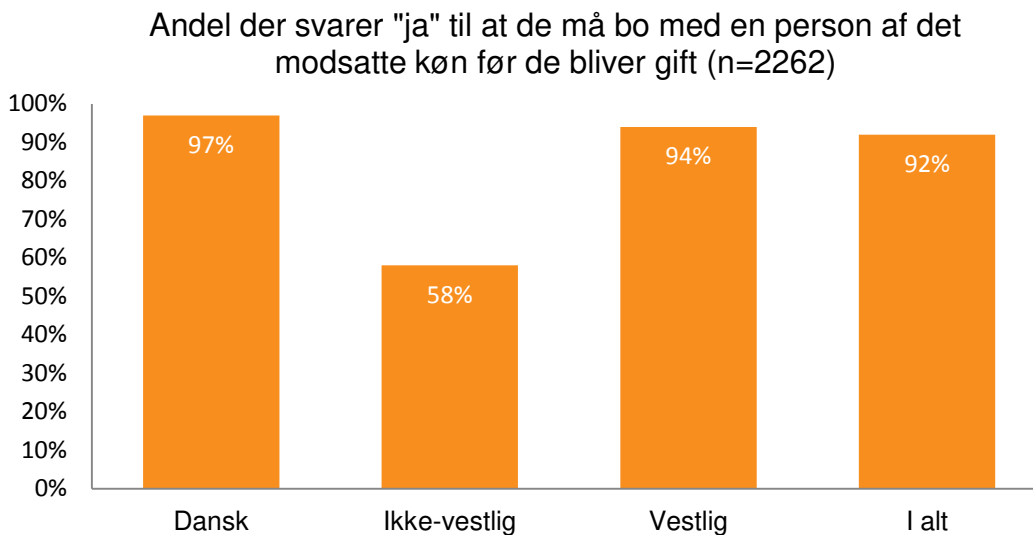
Figur 23: Andel der må bo for sig selv som ugift. Fordelt på oprindelsesgruppe.

Det fremgår af Figur 23, at 95 % af borgerne må bo for sig selv som ugift. Færre med ikke-vestlig baggrund (79 %) må bo for sig selv som ugift.

Figur 24 viser, hvor stor en andel af de ugifte borgere, der må bo med en person af det modsatte køn, før de bliver gift.

Figur 24: Andel der må bo med en person af det modsatte køn, før de bliver gift. Fordelt på oprindelsesgruppe.

Det fremgår af Figur 24, at 92 % af borgerne må bo med en person af det modsatte køn, før de bliver gift. Væsentlig færre med ikke-vestlig baggrund (58 %) må bo med en person af det modsatte køn uden at være gift.

Med hensyn til om man som ung må have en kæreste inden ægteskab for sin familie, er der en vis forskel mellem kønnene for borgerne af ikke-vestlig oprindelse, der er gift. Her svarer 61 % af kvinderne, at de gerne måtte eller tror, at de gerne måtte have en kæreste, mens hele 78 % af mændene svarer det samme. Interessant nok er denne kønsforskel ikke til at få øje på, når man i stedet spørger dem, der ikke er gift, om de må eller tror, at de må have en kæreste for deres familie.

Der er ligeledes en kønsforskel at finde blandt borgerne af ikke-vestlig oprindelse med hensyn til, om de måtte eller tror, at de måtte bo for sig selv som ugift. Her svarer 74 % af kvinderne ja, mens 85 % af mændene svarer ja. Også her er der en tendens til, at andelen af borgere af ikke-vestlig oprindelse, der svarer ja til dette spørgsmål, er større for borgerne, der har boet i Danmark i længere tid. Samme tendens gælder spørgsmålet om, hvorvidt borgeren måtte eller tror, at vedkommende måtte bo sammen med en person af det modsatte køn som ugift.

Det er vanskeligt at foretage en direkte sammenligning med Ankestyrelsens medborgerskabsundersøgelse med hensyn til frihed og selvbestemmelse samt frihed i valg af ægtefælle og kæreste. Her opgøres dog andelen af ikke-vestlige borgere, der får begrænset deres frihed og selvbestemmelse til 26 % henholdsvis 20 % i 2012 og 2013 (Det Nationale Integrationsbarometer, 2013: 18).

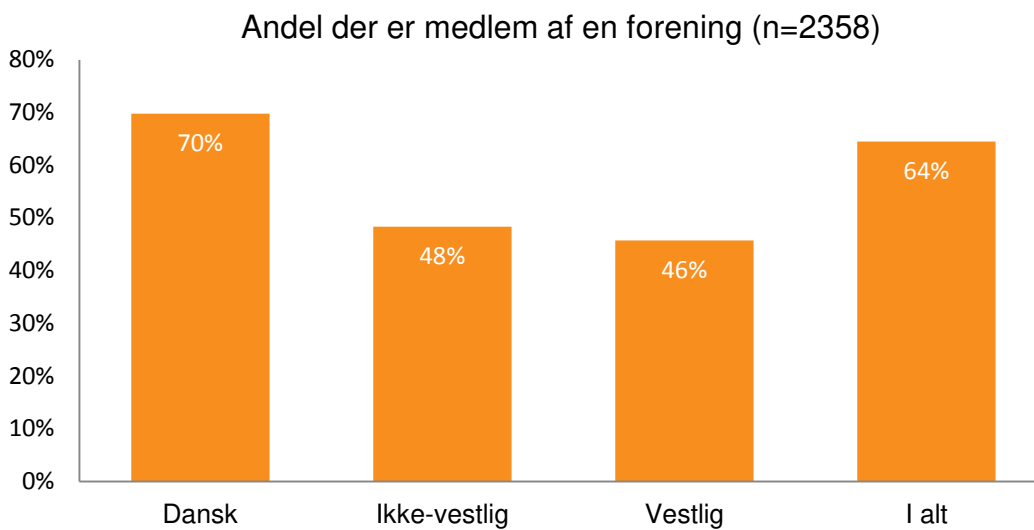
7. Andre sociale forhold

I medborgerskabsundersøgelsen indgår yderligere to medborgerdimensioner:

- Indikator 5: Foreningsmedlemskab (Figur 25)
- Indikator 6. Generel anerkendelse (Figur 26)

Figur 25 viser, hvor stor en andel af borgerne der er medlem af en forening.

Figur 25: Andel der er medlem af en forening. Fordelt på oprindelsesgruppe.

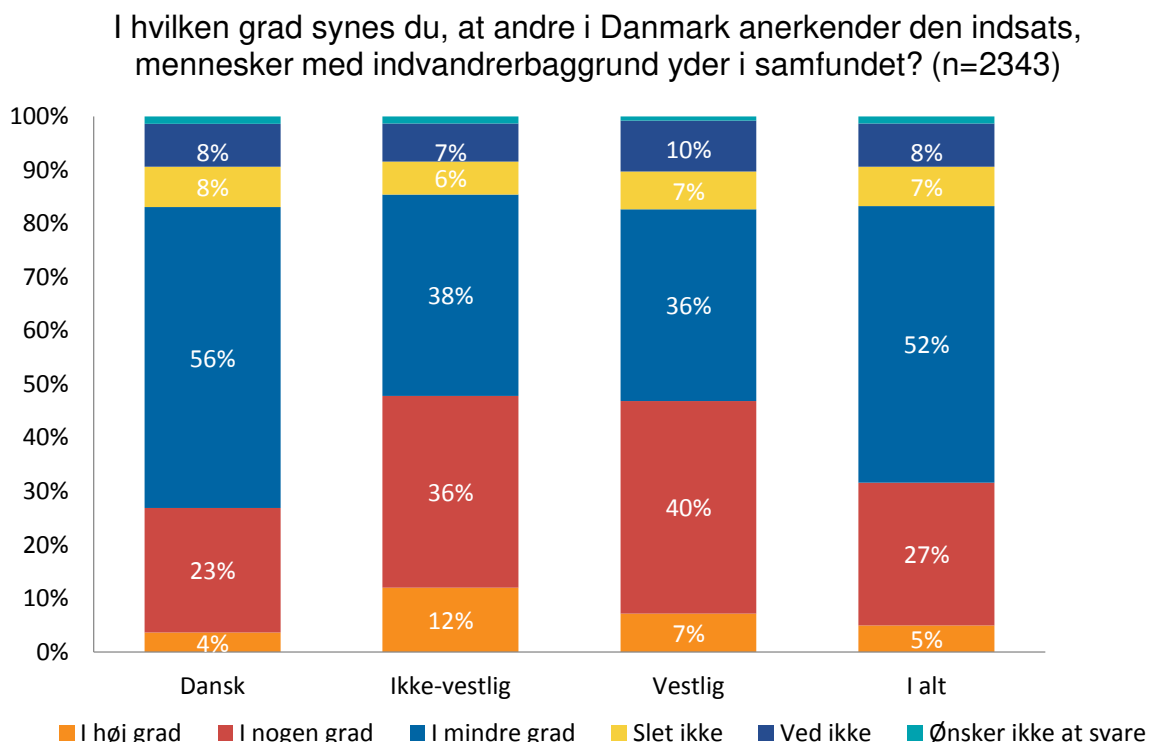

Det fremgår af Figur 25, at 64 % af borgerne er medlem af en forening. Tallet trækkes dog væsentligt op af personer med dansk oprindelse, for blandt andre vestlige og ikke-vestlige grupper er andelen kun henholdsvis 46 % og 48 %.

Undersøgelsens resultater er meget præcist de samme som Ankestyrelsens medborgerskabsundersøgelse fra 2013. Blandt de 18-29-årige ligger foreningsmedlemskabet på 48 % for nydanskere og 63 % for personer med dansk oprindelse (Det Nationale Integrationsbarometer, 2013: 11).

Figur 26 viser svarfordelingen på spørgsmål om, i hvilken grad man synes, "...at andre i Danmark anerkender den indsats, mennesker med indvandrebaggrund yder i samfundet".

Figur 26: "I hvilken grad synes du, at andre i Danmark anerkender den indsats, mennesker med indvandrerbaggrund yder i samfundet. Fordelt på oprindelsesgruppe.

Det fremgår af Figur 26, at knap en tredjedel af borgerne oplever, at andre i Danmark anerkender den indsats, mennesker med indvandrerbaggrund yder i samfundet. Her er der den positive forskel, at borgere med anden oprindelse end dansk i højere grad end borgere med dansk oprindelse oplever dette. Hos andre vestlige borgere er det 47 %, og blandt ikke-vestlige borgere er det 48 %.

Undersøgelsens resultater svarer nogenlunde til Ankestyrelsens medborgerskabsundersøgelse fra 2013. De samlede fordelingsstal er her 50 % for nydanskere og 37 % for personer med dansk oprindelse (Det Nationale Integrationsbarometer, 2013: 11).

8. Metode

Dette metodenotat uddyber metodologien i hele undersøgelsesprocessen fra spørgeskemadesign til dataindsamling, databehandling og rapportering.

Overordnet undersøgelsesstrategi

Undersøgelsen foretages blandt borgere bosiddende i Københavns Kommune. Den primære målgruppe defineres som personer, der bor i Københavns Kommune, er 18-29 år og har en ikke-vestlig baggrund i form af, at enten de selv eller deres forældre er født i et ikke-vestligt land.¹

For at kunne give en kvalificeret vurdering af målgruppens svarafgivelser sammenholdes resultaterne med kontrolgrupper af borgere med henholdsvis dansk- og anden vestlig oprindelse. I forhold til tidligere undersøgelser adskiller den aktuelle sig dermed også ved en udvidet mulighed for sammenligning med kontrolgrupper ved at medtage personer med andet vestligt oprindelsesland som en særskilt gruppe. Dette er en meget relevant udvidelse af kontrolmulighederne, da det bl.a. gør det muligt at undersøge, om svarforskelle mellem indvandrere/efterkommere og etniske danskere er særlige for borgere med oprindelse i ikke-vestlige lande, eller om de også findes hos indvandrere og efterkommere med vestlig baggrund.

Delpopulationer og stikprøver

Der har været fokus på at opnå en repræsentativ stikprøve. Der er blevet foretaget en stratificeret udvælgelse, hvor populationen er inddelt i tre gensidigt udelukkende dele: indvandrere med ikke-vestlig baggrund, indvandrere med vestlig baggrund og etniske danskere. I hvert strata er der foretaget simpel tilfældig udvælgelse. Med udgangspunkt i en forventning om forskelle i svarprocenter mellem de tre strata er indvandrere med både ikke-vestlig og vestlig baggrund oversamlet i forhold til populationen, mens de etniske danskere er undersamlet. Dette skyldes, at vi vil være sikre på at opnå et robust datagrundlag blandt indvandrergupperne. Dette betyder umiddelbart, at data ikke er repræsentativ i forhold til den etniske sammensætning af populationen af unge borgere i Københavns Kommune. Dette er der efterfølgende korrigeret for ved at foretage proportional opregning til populationen i de sammenhænge, hvor der analyseres på det samlede udsnit af borgerne. I de samlede analyser repræsenteres de respektive gruppers besvarelser således, at det svarer til deres andel af den samlede unge borgergruppe i København.

Moos-Bjerre og Lange har forestået stikprøveudtrækningen på baggrund af populationsudtag foretaget af CPR-registeret.

---

¹ I tidligere undersøgelser har det endvidere været stillet som kriterium, at borgeren har boet i Danmark i mindst tre år. Kriteriet er undladt i nærværende undersøgelse med henblik på samtidig at afdække eventuelle forskelle afhængigt af længden af ens ophold i Danmark.

Tabel 1: Oversigt over population og stikprøver

	Population	Stikprøve	
		Brutto	Korrigeret
Dansk oprindelse	116.070	1.500	1.485
Anden vestlig oprindelse	19.493	1.500	1.404
Ikke-vestlig oprindelse	16.915	2.500	2.270
I alt	152.478	5.500	5.159

Det fremgår af Tabel 1, at populationen af borgere i alderen 18-29 år er 152.478 i alt. Heraf udgør borgere med anden vestlig baggrund 19.493 personer og ikke-vestlige borgere udgør 16.915. Den udtrukne stikprøve er på i alt 5.500. Den korrigerede stikprøve er derimod på 5.159, fordi der fratrækkes personer, som det efterfølgende viser sig, ikke længere bor i København eller ikke bor på den registrerede bopælsadresse. Det kommer især til udtryk ved modtaget returpost. Der er en lidt større usikkerhedsandel end vanligt, der kan tilskrives det forhold, at der i dette års undersøgelse indgår personer, der har kortere ophold i Danmark, så fx udvekslingsstuderende kan være fraflyttet Danmark uden at lade det registrere, og at der derfor forekommer en lidt større usikkerhed på de CPR-registerbaserede bopælsoplysninger.

Definition landegrupper

Definitionerne af landegrupperne anden vestlig og ikke-vestlig følger Danmarks Statistiks definitioner. *Andre vestlige lande* omfatter EU 27-lande, Norge, Island, USA, Canada, Australien, New Zealand, Andorra, Liechtenstein, Monaco, San Marino, Schweiz og Vatikanstaten. Alle øvrige lande betegnes *ikke-vestlige lande*.

Datakilde

CPR-registeret er datakilden for populationsopgørelser, stikprøveudtrækning samt kontaktoplysninger på stikprøve-medlemmerne. Det er statusudtræk fra CPR pr. 21. september 2015, der danner baggrund for databearbejdningen. CPR-data er af forholdsvis høj kvalitet og særdeles velegnet til denne undersøgelse. Heraf er præcisionen på bopælsstatus naturligvis vigtig for at ramme den ønskede målgruppe. Usikkerheden på den samlede befolkning er få promille, men usikkerheden er dog noget større i denne undersøgelse, fordi der indgår personer, der har flyttet ind og ud af Danmark. Dette forhold gælder ikke mindst i år, hvor det er besluttet også at inkludere indvandrere, der har været i Danmark i mindre end tre år. I tidligere undersøgelser har der været anvendt et minimumskriterium på tre år. Det indebærer en lidt større usikkerhed i udtrækket, fordi personer, som flytter ud af Danmark, ikke er tvunget til at lade det registrere. Der er derfor en mindre gruppe personer, som stadig er registreret som en del af den københavnske

befolkning, på trods af at de ikke længere har adresse i Danmark. Det gælder fx udvekslingsstuderende. Dette giver sig udslag i flere fejl på kontaktoplysningerne, hvilket bl.a. indikeres ved lidt mere returpost end normalt.

Spørgeskemaet

Undersøgelsen er foretaget som en kvantitativ spørgeskemaundersøgelse, der er forholdsvis sammenlignelig med tidligere undersøgelser på området, hvorfor den præcise ordlyd i spørgsmålene er identisk med ordlyden i tidligere undersøgelser. Dette giver konsistens over tid, så det sikres, at eventuelle afdækkede forskelle i forhold til tidligere resultater reelt er udtryk for ændringer i holdninger og ikke blot forskelle i forståelsen af spørgsmålene. Således sikres det, at den fundne variation ift. tidligere undersøgelser ikke er et udtryk for tilfældige fejl. Spørgeskemaet indeholder tidligere anvendte spørgsmål fra følgende tre undersøgelser:

- Tænketanken om udfordringer for integrationsindsatsen i Danmark
- De årlige medborgerskabsundersøgelser bag Det Nationale Integrationsbarometer (Ankestyrelsen for Ministeriet for Børn, Ligestilling og Sociale forhold)
- Københavns Kommunes egne tidligere inklusionsundersøgelser

Herudover indeholder spørgeskemaet tre nye spørgsmål fra Københavns Kommunes Beskæftigelses- og Integrationsforvaltning.

Spørgeskemaet er blevet oversat fra dansk til 7 forskellige sprog i samarbejde med oversætterfirmaet Global Scandinavia. De tilgængelige sprog i spørgeskemaet er dermed: dansk, engelsk, somali, tyrkisk, arabisk, serbokroatisk/bosnisk, urdu og farsi. Disse sprog er valgt ud fra en betragtning om, hvor mange unge borgere i Københavns Kommune, der stammer fra områder, hvor de forskellige sprog tales, og derfor kunne formodes at være mere trygge ved et andet sprog end dansk eller engelsk. Københavns Kommune har således ønsket at imødekomme flest mulige borgere i København.

For at sikre kvaliteten af oversættelserne af det oprindelige spørgeskema er der gennemført pilottests i målgruppen både individuelt og i gruppeinterview. Personerne hertil er rekrutteret via samarbejder med sprogskoler i København og nærområde.

Dataindsamling

Dataindsamlingen baserer sig i udgangspunktet på en postal henvendelse, hvor medlemmer af stikprøven har modtaget et brev med inviterende tekst på dansk og engelsk samt henvisning til hjemmeside med invitationstekst på de seks øvrige undersøgelsessprog. Af brevet fremgår den særlige undersøgelseshjemmeside (URL der linker til online spørgeskema og sprogvvalg) og en unik adgangskode, så deltagerne kan tilgå website og verificere sig med en unik kode, der

forbinder deres besvarelse med deres person-ID og øvrige registerdata fra CPR-registeret.

Deltagernes bopælsadresser er som nævnt udledt af et aktuelt CPR-registerudtræk fra 21. september 2015. Denne dataindsamlingsmetode er valgt for, at indsamlingen skal sikre så valide og repræsentative data som muligt, og at disse skal være sammenlignelige med tidligere undersøgelser.

Med henblik på at kunne foretage rykkerprocedure via SMS og telefon samt gennemføre egentlige telefoninterviews er stikprøven endvidere blevet "telefonnummerberiget", dvs. at respondentens mobil- og telefonnummer er blevet knyttet til respondenten via navn og adresse. Dette muliggør rykkeraktiviteter og telefoninterviews, der kan sikre en højere svarprocent og mindsker eventuelle validitetsproblemer i forbindelse med frafald.

Den postale indsamling suppleres af indsamling af besvarelser via webpanel af unge borgere i Københavns Kommune. Af den samlede stikprøve på 5.500 er der således udtrukket 4.900 unge borgere fra CPR-registeret med henblik på postal invitation, og 600 via webpanel.

Det konkrete dataindsamlingsforløb for den postale del er foregået på den måde, at alle personer i den udtrukne stikprøve har modtaget et brev med posten med en invitation til at deltage i undersøgelsen. Efter fem dage har dem, der ikke har besvaret undersøgelsen, modtaget en servicerende påmindelse per SMS før svarfristens udløb. SMS-påmindelsen har indeholdt en kort, motiverende tekst samt link og unik kode. Efter svarfristens udløb har ikke-svar dernæst modtaget endnu en SMS-rykker. SMS-rykkerproceduren har tjent dels som rykkeraktivitet dels som ekstra service idet direkte link og kode har givet deltagerne mulighed for at besvare spørgeskemaet via smartphone. Endelig har der været gennemført telefoniske motiverende opkald (rykkeropkald) samt tilbudt gennemførelse af interview med det samme over telefonen eller senere. Telefoniske opkald og interviews er tilbudt på alle otte sprog. Som en ekstraordinær og afsluttende aktivitet har der været sendt SMS-beskeder til de personer, som der ikke er opnået telefonisk kontakt til samt til personer, der telefonisk har udtrykt villighed til at besvare spørgeskemaet, men efter to dage endnu ikke er registreret med besvarelse.

Dataindsamlingen for paneldelen af undersøgelsen er foregået på tilsvarende vis ved, at alle personer i stikprøven har modtaget en henvendelse per e-mail med en invitation til at deltage i undersøgelsen. Her er der ligeledes efterfølgende blevet udsendt påmindelse og rykker via e-mail for at sikre så høj en svarprocent som muligt. Dataindsamlingsforløbet for de to indsamlingsspor er illustreret i Figur 27 nedenfor.

Figur 27: Dataindsamlingsforløb

Svar og svarprocenter

Den samlede svarprocent for undersøgelsen er 46 %. Der indgår således i alt 2.366 svar ud af den korrigerede stikprøve på 5.159². Svarprocenten for de forskellige grupper fremgår af Tabel 2 nedenfor.

Tabel 2: Svar og svarprocent pr. delstikprøve

	Stikprøve	Svar	Svarprocent
Dansk oprindelse	1.485	719	48 %
Anden vestlig oprindelse	1.404	645	46 %
Ikke-vestlig oprindelse	2.270	1.002	44 %
I alt	5.159	2.366	46 %

Svarprocenten er lidt forskellig for de tre delstikprøver. De trods alt mindre forskelle er et resultat af en særlig opmærksomhed på især borgere med ikke-vestlig oprindelse. I rykkerforløb og telefoninterviews har der således været gjort en særlig indsats for at nå denne gruppe.

Databehandling

Vejning og opregning

For at sikre højest mulig grad af sammenlignelighed med tidligere undersøgelser er besvarelsene vægtet på de samme variable som i undersøgelsen gennemført af Danmarks Statistik for Social- og Integrationsministeriet i perioden 1. oktober til 11. november 2012. Det skal dog bemærkes, at

² Sættes det indkomne antal svar i forhold til bruttostikprøven på 5.500 personer, er svarprocenten 43 %. Vi anvender imidlertid den korrigerede svarprocent, fordi det mere præcist udtrykker forholdet mellem deltagelse og reelt inviterede til at deltage.

der på grund af den aktuelle undersøgelses korte tidsfrist ikke har været mulighed for skaffe registerdata for variable som socioøkonomisk status, uddannelse, beskæftigelse og disponibel indkomst, som Danmarks Statistik har benyttet tidligere, da dette kræver sammenfletning af data fra flere forskellige registre. Vejningen er derfor foretaget ud fra følgende variable: køn, alder og længde af ophold i Danmark.

Der er blevet foretaget en iterativ vægtning af data. Vejeproceduren er foregået ved, at data først er vejet på plads på køn, så kønsfordelingen blandt besvarelserne stemmer overens med kønsfordelingen i populationen. Dernæst vejes det kønsvægtede datasæt på plads efter alder, så aldersfordelingen blandt besvarelserne stemmer overens med aldersfordelingen i populationen. For personer med anden oprindelse end dansk er proceduren herefter også foretaget i forhold til opholdstid i Danmark. Processen er gennemført, indtil data har en tilfredsstillende overensstemmelse med populationens fordelinger på køn, alder og opholdstid. Så har vi de bedst mulige vægte og dermed den samlede multiplikator for hver respondent.

Endelig er der udarbejdet en særskilt opregningsvægt, så der også kan analyseres på overordnet niveau og drages konklusioner for de københavnske unge borgere samlet set. Opregningsfaktoren udligner den skævhed, der er opstået ved, at borgere, der ikke har dansk oprindelse, er oversamlet i stikprøven.

Bortfaldsanalyse

Som det er fremgået af Tabel 2, er der mindre forskelle i svarprocenterne for de tre grupper, hvorfor der også er forskelligt bortfald. Nedenfor vises i tre tabeller, i hvilken udstrækning der forekommer bortfald forstået som forskel mellem de indkomne svar og den udtagne stikprøve. Forskellen vurderes på køn, alder og opholdstid i Danmark.

Den samlede vurdering er, at der ikke er større repræsentationsmæssige problemer. Vurderingen beror på, at der kun forekommer mindre forskelle mellem brutto- og nettostikprøve.

Tabel 3: Bortfald på køn

	Brutto stikprøve			Netto stikprøve		
	Kvinder	Mænd	I alt	Andel kvinder	Kvinder	Andel kvinder
Dansk oprindelse	843	657	1.500	56 %	445	62 %
Anden vestlig oprindelse	822	678	1.500	55 %	378	59 %
Ikke-vestlig oprindelse	1.243	1.257	2.500	50 %	567	57 %
I alt	2.908	2.592	5.500	53 %	1.390	59 %

Vurderet på køn forekommer der et vist bortfald, idet kvinder udgør 53 % af den samlede bruttostikprøve men hele 59 % af nettostikprøven. Forskellen er systematisk og går igen i alle tre delstikprøver. Der bortfalder således en vis datamængde for mænd, hvilket desværre er reglen mere end undtagelsen i de fleste undersøgelser. Kvinder er mere tilbøjelige end mænd til at deltage i undersøgelser.

Tabel 4: Bortfald på alder, aldersgennemsnit

Aldersgennemsnit	Bruttostikprøve	Nettostikprøve
Dansk oprindelse	24,4	24,7
Anden vestlig oprindelse	25,3	25,5
Ikke-vestlig oprindelse	24,4	24,7
I alt	24,6	24,9

Vurderet på alder er der kun en mindre forskel mellem bruttostikprøven og den resulterende nettostikprøve. Det gælder samlet som for hver af delstikprøverne. I nettostikprøven er det samlede aldersgennemsnit 24 år og 8 måneder, mens det i bruttostikprøven er 24 år og 11 måneder. Forskellen er tre måneder. Der forekommer ofte den forskel, at ældre er mere tilbøjelige end yngre til at deltage i undersøgelser.

Tabel 5: Bortfald på gennemsnitlig opholdstid som andel af levealder

Gennemsnitlig DK opholdstid/levetid	Bruttostikprøve	Nettostikprøve
Dansk oprindelse	99 %	99 %
Anden vestlig oprindelse	32 %	32 %
Ikke-vestlig oprindelse	63 %	57 %
I alt	64 %	63 %

Vurderet på den gennemsnitlige opholdslængde i Danmark som andel af den samlede levealder er der kun mindre forskelle mellem bruttostikprøven og den resulterende nettostikprøve. I nettostikprøven har personer med ikke-vestlig baggrund i gennemsnit tilbragt 57 % af deres levealder i Danmark, mens det for populationen er 63 %. Det fremgår også, at det samlede gennemsnit kun er 64 henholdsvis 63 %, hvilket naturligvis hænger sammen med, at de to grupper af indvandrere er oversamlet i stikprøven. For personer med dansk oprindelse gælder det, at de i gennemsnit har tilbragt mere end 99 % af deres levealder i Danmark.

Den samlede vurdering er som sagt, at der ikke er større repræsentationsmæssige problemer. Vurderingen beror på, at der kun forekommer mindre forskelle mellem brutto- og nettostikprøve på køn, alder og opholdstid i Danmark.

Statistisk signifikans og stikprøveusikkerhed

Undersøgelsen omfatter et stort udsnit af unge borgere i Københavns Kommune – og indenfor hver af de tre delpopulationer. Ikke desto mindre er der tale om et udsnit eller en stikprøve af populationen af alle borgere i Københavns Kommune i alderen 18-29. Derfor er undersøgelsesresultaterne forbundet med en vis usikkerhed. Det er vigtigt, når man vil sammenligne resultater delpopulationerne imellem eller imellem grupper af forskellige aldre, køn eller andet.

Der er foretaget statistisk analyse af de fundne resultater. Der vises og kommenteres som hovedregel kun på de resultater, der er interessante – dvs. hvor forskellen er af en vis størrelse – og statistisk signifikante på et 95 % signifikansniveau – dvs. at det næsten kan udelukkes, at den fundne forskel blot er en tilfældighed. Et statistisk signifikant resultat betyder, at resultatet fra denne stikprøve er tilstrækkelig sikkert til at lade sig generalisere til at være repræsentativt for alle unge borgere i Københavns Kommune eller alle unge borgere med ikke-vestlig/anden vestlig eller dansk oprindelse.